

MEDDELANDEN / 2022

KONSTAKADEMIEN, KUNGL. AKADEMIEN FÖR DE FRIA KONSTERNA

MEDDELANDEN 2022

Redaktör: Therese Sheats
Grafisk formgivning och original: New Store
Foto: Björn Strömfeldt (om inte annat anges)

© De enskilda konstnärerna, författarna och
Kungl. Akademien för de fria konsterna

Ansvarig utgivare: Elisabeth Alsheimer Evenstedt

Utgiven med generöst bidrag ur Sven Ivar och Siri Linds fond
samt Göran Lagervalls Stiftelse.

Tryck Åtta.45 Tryckeri AB Järfälla 2023
ISBN: 978-91-88135-52-0
ISSN 0281-8213

www.konstakademien.se

KONSTAKADEMIEN
Kungl. Akademien för de fria konsterna

2022

Innehållsförteckning

FÖRORD	4
LEDAMÖTER	6
Matrikel	7
In memoriam	10
Nya ledamöter	28
Publikationer	30
Akademiens nämnder	32
Stipendier	34
VERKSAMHETEN	40
Akademiens tjänstemän	41
Samlingar, arkiv och forskning	42
Utställningar	44
Program	48
Bernadotteprogrammet	50
Den tänkande handen	54
Rolf Schockprisen	58
Publikationer verksamhet	64
HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN	68
Program	69
Hälsningsord	70
Utdrag ur årsberättelsen	74
Högtidstal	78
Priser, belöningar och stipendier	84
ÅRSREDOVISNING	90

KONSTAKADEMIEN

Kungl. Akademien för de fria konsten

konstakademien.se

Förord

Kungl. Akademien för de fria konsterna redovisar i denna skrift – som enligt en mångårig tradition bär namnet Meddelanden – den samlade verksamheten för året 2022, som avslutades med kunglig närvaro vid Akademiens årliga Högtidssammankomst fredagen den 17 februari 2023. Under verksamhetsåret avslutade Isabella Nilsson sitt 5-åriga förordnande som Ständig sekreterare och jag gavs förtroendet att efterträda henne.

Meddelanden publicerar i ord och bild de rika och mångfacetterade aktiviteter som oavbrutet pågår i Konstakademiens fastighet på Fredsgatan i centrala Stockholm. Akademien är i en ständig rörelse och utvecklas genom dessa aktiviteter och genom engagemang från dess ledamöter; konstnärer, arkitekter och hedersledamöter. Den dialog och de samtal som hela tiden pågår är uttryck för en levande och livaktig Akademi.

Kulturens roll i samhället kan och ska aldrig underskattas och denna skrift påminner tydligt om dess viktiga roll och betydelse. Kultur och estetiska värden definierar oss människor. Välkommen att ta del av Kungl. Akademien för de fria konsternas redovisning av verksamhetsåret 2022!

Elisabeth Alsheimer Evenstedt
Ständig sekreterare

A photograph of two women standing on a wide, red-marble staircase in a grand museum or gallery. The woman on the left is dressed in a black turtleneck and a black blazer, with her hands on her hips. The woman on the right wears a grey blazer over a colorful patterned sweater and blue jeans, holding a dark wooden handrail. The background features classical statues, arched doorways, and a checkered floor. The text 'LEDAMÖTER' is centered over the image.

LEDAMÖTER

Matrikel

Ledamotsförteckning 2022

FÖRSTE HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår

1977 H.M. Konungen
2011 H.K.H. Kronprinsessan

PRESES

Helena Tallius Myhrman 2022 – 2024

VICE PRESES

Klara Kristalova 2022 – 2024

SVENSKA HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori
1987	Olle Granath	Hedersledamot
1990	Sten Åke Nilsson	Hedersledamot
1993	Jöran Lindvall	Hedersledamot
1994	Sune Nordgren	Hedersledamot
2002	Lars Nittve	Hedersledamot
2004	Pontus Bonnier	Hedersledamot
2005	Hans Henrik Brummer	Hedersledamot
2007	Fredric Bedoire	Hedersledamot
2010	Sara Arrhenius	Hedersledamot
2011	Daniel Birnbaum	Hedersledamot
2014	Peter Cornell	Hedersledamot
2014	Eva Eriksson	Hedersledamot
2015	Isabella Nilsson	Hedersledamot
2016	Carl-Johan Malmberg	Hedersledamot
2017	Ann-Sofi Noring	Hedersledamot
2017	Kerstin Wickman	Hedersledamot
2019	Svante Lindqvist	Hedersledamot
2022	David Neuman	Hedersledamot

SVENSKA LEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori
1967	John Sjöström	Arkitekt
1974	Enno Hallek	Konstnär
1974	Sivert Lindblom	Konstnär
1977	Lena Cronqvist	Konstnär
1978	Jan Håfström	Konstnär
1981	Harald Lyth	Konstnär
1984	Lars Englund	Konstnär
1986	Ulf Gripenholm	Konstnär
1987	Leif Bolter	Konstnär
1988	Gunnar Mattsson	Arkitekt
1989	Åke Axelsson	Arkitekt
1989	John-Erik Franzén † 2022	Konstnär
1989	Kajsa Mattas	Konstnär
1990	Hans Bäckström † 2022	Arkitekt
1990	Stina Ekman	Konstnär
1990	Johan Hedborg	Arkitekt
1990	Kent Lindfors	Konstnär
1990	Lars-Olof Loeld	Konstnär
1990	Kjell Strandqvist	Konstnär
1991	Bo Larsson	Konstnär
1992	Claes Eklundh	Konstnär
1992	Bo Swenson † 2022	Konstnär
1992	Gert Wingårdh	Arkitekt
1993	Kjell Anderson	Konstnär
1993	Peter Linde	Konstnär
1993	Lasse Söderberg	Konstnär
1994	Johan Celsing	Arkitekt
1994	Cajsa Holmstrand	Konstnär
1995	Per Berglund	Konstnär
1995	Carl Magnus	Konstnär
1996	Max Book	Konstnär
1996	Jarl Ingvarsson	Konstnär
1996	Anders Landström	Arkitekt
1997	Ernst Billgren	Konstnär
1997	Jonas Bohlin	Arkitekt

Invalsår	Namn	Kategori
1997	Eva Lange	Konstnär
1997	Helena Tallius Myhrman	Arkitekt
1998	Marie-Louise Ekman	Konstnär
1998	Peter Erséus	Arkitekt
1998	Berit Lindfeldt	Konstnär
1999	Ann Edholm	Konstnär
1999	Eva Löfdahl	Konstnär
1999	Lasse Vretblad	Arkitekt
2000	Rita Lundqvist	Konstnär
2000	Håkan Rehnberg	Konstnär
2001	Lars Kleen	Konstnär
2001	Christer Malmström	Arkitekt
2001	Gunilla Svensson	Arkitekt
2002	Thorbjörn Andersson	Arkitekt
2002	Karin Mamma Andersson	Konstnär
2002	Ulla Fries	Konstnär
2002	Johan Scott	Konstnär
2002	Annette Senneby	Konstnär
2002	Anders Wilhelmson	Arkitekt
2003	Rune Rydélius	Konstnär
2003	Ann-Sofi Sidén	Konstnär
2004	Karin Granqvist	Konstnär
2004	Jockum Nordström	Konstnär
2006	Charlotte Gyllenhammar	Konstnär
2006	Rolf Hanson	Konstnär
2006	Henrik Samuelsson	Konstnär
2006	Bengt Svensson	Arkitekt
2006	Karin Wikström	Konstnär
2006	Eva Zettervall	Konstnär
2007	Ebba Matz	Konstnär
2007	Mikael Pauli	Konstnär
2008	Claes Jurander	Konstnär
2008	Christian Partos	Konstnär
2009	Truls Melin † 2022	Konstnär
2009	Alexis Pontvik	Arkitekt
2009	Irène Vestman	Konstnär
2010	Sonja Larsson	Konstnär
2010	Elisabet Oscarsson	Konstnär
2011	Leif Elggren	Konstnär
2011	Carin Ellberg	Konstnär
2011	Margareta Källström	Arkitekt
2011	Gunnar Larsson	Konstnär
2011	Hans Murman	Arkitekt
2011	John Stenborg	Konstnär

Invalsår	Namn	Kategori
2011	Mats Theselius	Arkitekt
2011	Erik Wikerstål	Arkitekt
2012	Ulla Antonsson † 2022	Arkitekt
2012	Klara Kristalova	Konstnär
2012	Henrik Rundquist	Arkitekt
2014	Andreas Eriksson	Konstnär
2014	Kristina Jansson	Konstnär
2014	Karin Ohlin	Konstnär
2015	Lars Nilsson	Konstnär
2015	Sophie Tottie	Konstnär
2016	Axel Lieber	Konstnär
2016	Bolle Tham	Arkitekt
2016	Martin Videgård	Arkitekt
2017	Jonas Elding	Arkitekt
2017	Jens Fänge	Konstnär
2017	Catharina Gabrielsson	Arkitekt
2017	Petra Gipp	Arkitekt
2017	Gunnel Wåhlstrand	Konstnär
2018	Jonas Dahlberg	Konstnär
2018	Johannes Norlander	Arkitekt
2018	Katja Pettersson	Arkitekt
2019	Per Andersson	Arkitekt
2019	Loulou Cherinet	Konstnär
2019	Johanna Gustafsson Fürst	Konstnär
2019	Carl Hammoud	Konstnär
2019	Gunilla Klingberg	Konstnär
2019	Annika von Hausswolff	Konstnär
2019	Christine Ödlund	Konstnär
2022	Niels De Bruin	Arkitekt
2022	Kristina Matousch	Konstnär

UTLÄNDSKA HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori	Född	Verksam
2001	Wilfried Wang	Hedersledamot	1957, Tyskland	Tyskland/USA
2014	Nicholas Penny	Hedersledamot	1949, Storbritannien	
2016	Ulf Grønvold	Hedersledamot	1947, Norge	
2019	Paul B. Franklin	Hedersledamot	1967, USA	

UTLÄNDSKA LEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori	Född	Verksam
1980	Alexander Christopher † 2022	Arkitekt	1936, England	Sverige
1980	Jasper Johns	Konstnär	1930, USA	
1987	Frank Stella	Konstnär	1936, USA	
1974	Oldenburg Claes † 2022	Konstnär	1929, USA	
1991	Juha Leiviskä	Arkitekt	1936, Finland	
1994	Norman Foster	Arkitekt	1935, Storbritannien	
1994	Rafael Moneo	Arkitekt	1937, Spanien	
1994	Gerhard Richter	Konstnär	1932, Tyskland	
1994	Joel Shapiro	Konstnär	1941, USA	
1996	Pietro Raffone	Arkitekt	1941, Italien	
2001	Sigurdur Gudmundsson	Konstnär	1942, Island	
2001	Paul Osipow	Konstnär	1939, Finland	
2006	Maaria Wirkkala	Konstnär	1954, Finland	
2008	Alvaro Siza	Konstnär	1933, Portugal	
2012	Marina Abramović	Konstnär	1946, Serbien	
2012	Ai Weiwei	Konstnär	1957, Kina	
2013	James Turrell	Konstnär	1943, USA	
2014	Anne Lacaton	Arkitekt	1955, Frankrike	Frankrike
2014	Renzo Piano	Arkitekt	1937, Italien	
2014	Jean Philippe Vassal	Arkitekt	1954, Marocko	
2015	Santiago Calatrava	Arkitekt	1951, Spanien	
2016	Axel Lieber	Konstnär	1960 Tyskland	Tyskland/Sverige

Truls Melin – In memoriam

Parentation av Lars Nittve vid Sammankomsten 28 november 2022

*14 februari 1958 † 19 januari 2022

På 1990-talet tillbringade jag mycket tid i Truls Melins ateljé. Dels arbetade vi med hans utställning på Rooseum i Malmö 1992 men också med hans bidrag till den nordiska paviljongen på Venedigbiennalen 1993 där han var den konstnär som, som det hette, representerade Sverige och jag var ansvarig curator. Katalogtexter skulle skrivas och jag försökte locka ur Truls några nycklar till hans bokstavligen skulpturala värld. Så samtidigt vardaglig – och helt hinsides. Längre fick jag inga nycklar, han valde att i stället uppfinningsrikt cirkla kring både skulpturer och frågor: ”Dekorlisten sitter där i kanten på skärmen för att det inte skall bli minimalism av det hela; objektens karaktär och det sätt de är modellerade på håller samtidigt skulpturerna borta från Popen”, antecknade jag. Konsthistorien, som Truls utan tvekan var väl förtrogen med, tycktes främst vara något att avlägsna sig bort ifrån, en sorts studsmatte, som skulle kasta honom ut i ett rum som skulle vara så fritt som möjligt... Inga ledtrådar skulle ges.

Men så en kväll när vi satt där i ateljén kom plötsligt några fotografier, vanliga kort, 9 x 12, fram på bordet. Det var Truls själv som hade tagit dem, och när han visade dessa fick jag en känsla av att nu fick jag syna, som i ett parti poker. Den första bilden var tagen på spårområdet i Malmö och föreställde ett slags rälsbundet fordon, där en Scania Vabis lastbil från 60-talet ympats på ett underrede som var en orgie av grova järnkonstruktioner, och i sin obegripliga klumpighet helt skiljde sig från den tryggt bekanta, strömlinjeformade överdelen... Den andra bilden var än svårare att ens dechifrera. Den var uppenbarligen tagen i Venediglagunen och till slut förstod jag att de två oformligt asymmetriska, rostiga formerna som tycktes flyta som paddor på låga plattformar var förskepp och akterskepp på ett ofärdigt jättesfartyg, som av någon outgrundlig anledning tvingats till en prematur seglats. Och den tredje bilden visade ett av den danske nyklassicisten Johannes Wiederwelts märkliga krigsmonument – en sorts skrotupplag på piedestal, som en bilkyrkogård för riddarrustningar från sent 1700-tal...

På något sätt var det nog sådan Truls Melins blick var: Han sökte det muterade, ympade, förvandlade – och befriade. Och allt detta i det helt alldagliga. En flicka, ett lokomotiv, en tekanna, ett staket... Men allt i slutänden i en skulptural form, en paradoxal helhet, som insisterade på en närvaro i rummet med samma bestämdhet, som vore den ett hus.

Barndomens ogarderade förtjusning över saker som kan köras, flygas eller seglas – tåg, flygplan och båtar av alla de slag vävdes samman med samtida konstnärliga strategier och en djupdykning i kontinental filosofi – Francois Lyotard, Michel Serres, Mario Perniola och Jean Baudrillard kom på 1980-talet och undervisade på Den Konglige Danske Kunstakademi där Truls studerade 1979–1984. Före dess utbildade Truls sig vid Målarskolan Forum i Malmö 1978–1979. Lägg till det att han bokstavligen fått den svenska folkhemsestetiken, vår egen version av Scandinavian Modern, med modersmjölken – hans föräldrar var två av denna formkänslas främsta representanter, Signe Persson Melin och John Melin, och vi har en klar bild av den mylla som Truls alldeles särskilda formförmåga vuxit fram ur.

Truls Melin debuterade på Galleri Lång i Malmö 1983 och kom snabbt att inta en central plats som en tongivande skulptör i sin generation. Förutom en rad separatutställningar deltog han i en rad viktiga samlingsutställningar, däribland den 8:e Sydneybiennalen. 1983–1993 blev en otroligt produktiv period som kulminerade i utställningarna på Rooseum och Venedigbiennalen. Efter Venedigbiennalen tilldelades Truls det prestigefyllda ettåriga DAAD stipendiet till Berlin – samma år som även Damien Hirst, Stan Douglas och Bernard Frize fick stipendiet.

Under tiden i Berlin drabbas Truls av en svår psykos som kom att bli inledningen på en fortsatt livslång kamp med psykisk sjukdom – en ständig och obönhörlig förhandling mellan en livsviktig, men konstnärligt förstummande medicinering och fortsatt tillgång till den kreativa myllan...

År 2000, fem år försenad, genomför Truls sin DAAD utställning "Mudderverk" – en storslagen visning på Kaiser-Wilhelm-Museum i Krefeld varefter han, baserad i sin ateljé i Köpenhamn steg för steg kommer tillbaka till utställningslivet, senast i stor skala på Lunds Konsthall 2015–16. Det var en lågmäld men heroisk kamp, men till slut tröt krafterna.

Bo Swenson – In memoriam

Parentation av Eva Zettervall vid Sammankomsten 12 december 2022

*15 juni 1932 † 14 maj 2022

Bo Swenson föddes i Stockholm 1932 och avled 2022. Han gick på Konsthögskolan i Stockholm 1958–1963 och hade sin debututställning 1963 på Galleri Blanche, Stockholm.

Bosse har haft en mängd separatutställningar på bland annat Galleri Argo och Galleri Ahlner samt deltog också i ett stort antal samlingsutställningar i Sverige och utomlands. Han har även utfört många offentliga utsmyckningar, bland annat tre ljusgårdar på Huddinge sjukhus, emaljmalning på Danderyds sjukhus, bildväv av Handarbetets vänner till Lantbrukshögskolan i Ultuna samt tre stora målningar till Sveriges EU-kansli i Bryssel.

1992 blev han ledamot i Konstakademien. Han har även varit ledamot i Stockholms skönhetsråd. Han gjorde ett flertal resor utomlands, bland annat till Sydamerika, USA, Sovjetunionen, Frankrike och mest betydelsefullt för hans konstnärskap: tre resor till Japan.

Jag har själv två stora serigrafier av Bosse i mitt kök och man kan säga att jag har ett vardagligt förhållande till hans bildvärld, då jag ständigt möter dem. Jag har haft dem i mer än 30 år, men min blick har inte nött ner dem, utan bilderna pockar ständigt på min uppmärksamhet genom sin skärpa och friskhet. Det inspirerar mig i mitt eget målande. Välkänt är även Bosses häftiga temperament som också speglas i hans konstnärskap. Det var höga berg och djupa dalar, men långsint var han inte, utan ett häftigt utbrott avlöstes oftast av ett stilla leende.

En anekdot som Lasse Söderberg har berättat för mig lyder så här: Lasse frågar Bosse apropå motivet bakom en av hans målningar varpå Bosse säger: "Lasse, för fan ser du inte att det är koppartälten!"

I Bosses måleri är rörelsen ständigt närvarande med ett poetiskt men samtidigt osentimentalt iakttagande. Allt hänger samman i en helhet. Rum och rörelse flyter ihop där färgen är ett bärande element. Motiven är naturlyriska, stillheten bryts av eruptioner av färg, där det röda och det gröna tar stor plats. En natur där dramat har huvudrollen.

En samuraj höjer sitt svärd och klyver luften, endast minnet av swishandet återstår för oss att betrakta materialiserat i en bild.

Ulla Antonsson – In memoriam

Parentation av Peter Erséus vid Sammankomsten 26 september 2022

* 2 juli 1953 † 28 juni 2022

Arkitekten och ledamoten Ulla Antonsson har lämnat oss. Hon avled den 28 juni 2022 efter en kort tids sjukdom, bara några få dagar innan hon skulle ha fyllt 69 år.

Ulla föddes i en lantbrukarfamilj i småländska Örserum, nära Gränna. Som sexåring flyttade hon med familjen till Huskvarna då föräldrarna beslutat att lämna lantbruket för ett nytt liv i stan. I Huskvarna började Ulla i skolan. Här klarade hon sig bättre än de flesta och kunde så småningom, med sina utmärkta betyg från gymnasiet, fritt välja bland diverse tänkbara högskolestudier. Ulla hade alltid tyckt om att teckna men att bli arkitekt hade inte varit någon given eller uttalad tanke. Att det ändå kom att bli så berodde på att en studievägledare, kanske av en tillfällighet, väckt hennes intresse för arkitektyrket. Med tanke på alla de framstående projekt Ulla kom att genomföra, och den uppskattade gärning hon skulle åstadkomma som pedagog och mentor för arkitektstudenter och yngre kolleger, finns det anledning att känna tacksamhet gentemot den där studievägledaren som måste ha anat den konstnärliga potentialen hos student Antonsson.

Ulla flyttade till Göteborg och började sin arkitektutbildning vid Chalmers 1973. Efter den tredje årskursen tog hon en ettårig paus från skolan för att praktisera på White Arkitektkontor, det företag som hon efter sin examen också kom att arbeta på under hela sin yrkeskarriär. På skolan träffade hon sin blivande livskamrat Stefan som också han kom att arbeta på White i mer än fyra decennier.

Ett av Ullas första projekt som nybakad arkitekt var att rita ett bostadshus i kvarteret Mjölaren i centrala Göteborg, detta tillsammans med sin dåvarande chef Armand Björkman. Armand var, vill jag påstå, en betydande inspirationskälla för Ulla, detta genom sitt prestigelösa förhållningssätt, sin omsorg om detaljerna och omsorg om den som skulle bo eller verka i den miljö man som arkitekt formar. Den konstnärligt skarpögde Armand var en uppskattad mentor för de yngre arkitekterna på White under 70- och 80-talen, och Ulla kom i mycket att överta den rollen efter honom. Att hon 1990 blev partner på White visar att hon redan då hade etablerat ett stort förtroende inom företaget.

Om man ser på Ullas samlade portfolio så innehåller den en imponerande mängd projekt – ofta offentliga, ofta sprungna ur vunna arkitekttävlingar och ofta belönade med utmärkelser efter sitt färdigställande. Bland prestigeuppdragen kan nämnas tillbyggnaden av Göteborgs konserthus 1999, Naturum vid Store Mosse i Småland 2003, Naturum Höga Kusten 2005, Naturum Kosterhavet i Strömstad 2007, Naturum Vänerskärsgården vid Läckö 2008, Landsarkivet i Göteborg 2012 och om- och tillbyggnad av Carlanderska sjukhuset i Göteborg 2017.

Att arbeta med kulturhistoriska byggnader var något som Ulla blev alltmer lockad av under sin karriär. På uppdrag av Göteborgs stad ansvarade hon för restaureringar och ombyggnader av ikoniska Göteborgsbyggnader, som Hagabadet, Wernerska villan, Stora Saluhallen, Feskekörka och det tidigare nämnda Konserthuset. Hon värnade kulturarvet och tog sig an uppgifterna med stor respekt. Samtidigt intresserade hon sig för hur nya moderna tillägg, anpassade till nya verksamheter, kan tillföra nya värden till en historisk miljö, på ett sådant sätt att gammalt och nytt berikar varandra.

Ulla utbildade sig som sagt på Chalmers, men även som yrkesverksam hade Ulla en stark koppling till skolan. Under åren 2002–2011 var hon på deltid adjungerad professor i Arkitektur med tema Form och Teknik. Några år senare, 2014, fick hon uppdraget att transformera den före detta Arkitekturskolan, ritad av Helge Zimdal i mitten av 60-talet, till det som idag benämns Samhällsbyggnadshuset. Projektet var stort och komplicerat, inte minst genom byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värde. Det färdiga resultatet blev mycket uppmärksammat och väl mottaget av studenter och lärare. I februari i år tilldelades Ulla Antonsson Chalmersmedaljen för sina insatser på, och för, skolan. Medaljen överlämnades under högtidliga former den 11 juni, bara ett par veckor innan hon gick ur tiden.

Ulla blev invald som ledamot i Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien 2007 och Kungl. Akademien för de fria konsterna 2012. Hon var också medlem av, och under de senaste åren ordförande i, forskningsstiftelsen ARQ som delar ut medel till praktisk forskning inom samhällsbyggande, arkitektur och design.

Ett av Ullas allra sista projekt var att rita Skövde nya krematorium, ett uppdrag som hon fått genom en arkitekttävling under förra året. Hennes förslag visade en fantastiskt vacker krematoriebyggnad och ett lika vackert begravningskapell som hon i år var i färd med att projektera. Skövdes gamla, nu uttjänta krematorium ritades av Erik Gunnar Asplund. Gemensamt för de båda arkitekterna är, tragiskt nog, att ingen av dem hann se sina verk uppförda.

Att Ulla Antonssons många byggnader fortsatt kommer att vittna om hennes begåvning är säkert. Men hon kommer också att vara ihågkommen – och saknad – för den jordnära och prestigelösa människa hon alltid var.

Hans Bäckström – In memoriam

Parentation av Margareta Källström vid Sammankomsten 31 oktober 2022

*22 mars 1941 † 6 augusti 2022

Hans Bäckström gick bort i augusti, plötsligt och mitt i steget. För oss alla som kände honom i Konstakademien var han alltid beredd till utbyte av tankar och glad att träffas vid sammankomster och fester.

Med rötter i Vännäs i Västerbotten, student i Umeå 1960 och värnplikt i flygvapnet kom han till Stockholm och KTH till arkitektutbildningen 1961–1966. Redan där lärde han känna Jan Gezelius som efterträtt Erik Lundberg i undervisningen om landskap och trädgårdskonst, träbyggande och till en levande tradition i byggnadskonst.

De första åren som arkitekt arbetade Hasse på flera kontor och lärde känna många av de som blev hans vänner och samarbetspartner för livet. Han var assistent på KTH under den tid Jan Gezelius var lärare i landskapsplanering och trädgårdskonst. Hasse intresserade sig för landskapet och helheten, miljön kring husen och dess sammanhang med omgivningen.

1972 började han hos Jan Gezelius. Där blev hans första uppgifter att medverka till projektering av skolgårdar och markplanering för förskolor. En viktig del av kontorets uppdrag var just markplanering, både i stor och liten skala. Jan Gezelius hade, tillsammans med Erik Lundberg, varit delaktig vid landskapsomdaningar för kraftverksutbyggnaderna i Umeälven. Det gällde att förstå landskapets stora drag, höjder och dalar, öppna marker och täta skogar. De stora dragen översattes i modellstudier för att beskriva arbeten som skulle utföras i stor skala, omdaning av landskapet.

Från dessa arbeten fanns en låda med modellsand på kontoret. Jag började hos Jan Gezelius nästan samtidigt med Hasse och förundrades över denna sandlåda. Då användes den för den lilla skalan, närmiljön, husets plats på marken, uterummen. Utöver modellstudier av marken gjordes mycket detaljerade ritningar med höjdsättning, markbeläggningar, naturmark och enkla redskap för lek, växtlighet, skärmtak för regnskydd och trädgårdar för plantering. Hasses inlevelse i barnens lek var en del av hans natur, glädjen i uppgiften att tolka vad "beställaren", barnen, uppskattade. Enligt honom själv lärde han sig under denna tid att rita mark vilket blev en viktig del i senare projekt.

Utöver markprojektering deltog Hasse tillsammans med övriga medarbetare i projektering av villor, andra uppdrag och tävlingar. Redan 1973 stod han för en tävling där förslaget blev årets "Allt i Hemmet-hus" där jag tillsammans med hans fru Anita stod som medarbetare. Ett hus starkt präglat av Jan Gezelius villor – smala, långsträckta hus med detaljstudier av bostadens olika funktioner, ljusförläggning och samband mellan rum och nyttjares önskemål. En inlevelse i beställarens uttalade program. Förslaget byggdes inte men ledde till det som blev Hasses inriktning i hans kommande projekt.

Jakobsgårdarna i Borlänge var en tävling 1975 som Hasse drev hos Jan Gezelius och hos Hidemark & Danielsson. Projektet genomfördes i två etapper där Hasse var ansvarig för helheten i samarbete med Bengt Hidemark och med Jan Gezelius för markprojekteringen.

En idé-tävling om 80-talets boendeformer utlystes av SAR, Gävle kommun och Bygghälsöförsamlingen 1978. Hasse lämnade där in förslaget "Herrgårdshagen" som gavs 1:a pris. Projektgruppen var densamma som arbetat med Jakobsgårdarna. Tävlingsens 1:a pris och dess förverkligande var anledningen till att kontoret Södergruppen startades 1979. Hans läroår övergick i egen verksamhet.

Idéerna i Herrgårdshagen var att knyta samman Brynäs och bebyggelsen i den nya Herrgårdsparken med inre fjärden i Gävle. Ett annat syfte var att skapa förutsättningar för en mer mångsidig boende- och arbetsmiljö genom att samlokalisera bostäder och arbetsplatser. Det ledde till stadsmässighet i liten skala, blandning arbete / bostad och flexibla småhuslägenheter.

Många av de kommande projekten präglades av dessa tidiga lärdomar. Inriktningen på kompletteringar och förnyelse i mindre samhällen blev en stor del i kontorets arbeten som till exempel Självbyggeri för Småa, Kv Ingrid i Västerås, Erikslund i Västerås, Villa Barkarö, Riksbyhöjden i Bromma, Valspråket och Följetongen i Bromma samt flera projekt i Linköping, Vaxholm och Åkersberga. Många av projekten har publicerats i tidskriften Arkitektur och Träinformation.

Flera projekt startade med tävlingar, allmänna eller inbjudna tillsammans med en entreprenör. Samarbetet fortsatte sedan ofta i nya projekt. I detta låg Hasses oerhörda förmåga att skapa förtroende hos beställare och tillit till medarbetare. Hasses syn på arbetsprocessen växte fram ur erfarenhet av projekten. I ett inlägg i tidskriften Arkitekten 2004 om bostadsfrågan,

betonade han närheten mellan kommun, byggherre, entreprenörer, materialleverantörer, arkitekt, konstruktörer och ”Att vi tillsammans hela tiden söker efter de enkla lösningarna – god exploateringsekonomi, enkla volymer, konstruktioner, byggteknik, lättförvaltat och inte minst bostäder med goda boendekvaliteter.”

Arkitektur är något arkitekten åstadkommer tillsammans med övriga i projektet och meningen är att den ska fungera under lång tid. Arkitektur ska vara meningsfull både för de som bygger och de som bor. Och det förutsätter en dialog.

Hasse höll sig till den måttliga skalan, gruppbebyggelse med anpassning till landskapet / platsen.

De allra flesta projekt han drivit är nära marken. Helst inte mer än två våningar. De är genomförda med nöjda beställare och byggare som gärna återkommit till honom och kontoret för nya projekt. Hans medarbetare på kontoret och medkonsulter förundras över hans förmåga att läsa av landskapet och placera husen på ett naturligt sätt i förhållande till befintlig bebyggelse, mark och vegetation.

Samarbetet med konstnärer och med andra konsulter var en viktig del i arbetet. Dessa och medarbetare på kontoret följde Hasse genom hela hans arkitektgärning. Alla medverkade till en kontinuitet som kan avläsas i varje projekt.

Erfarenheter och genomarbetade förslag ledde till yteffektiva och flexibla planlösningar, vackra rumssamband och välstuderade detaljer – goda bostäder på liten yta. Ett citat från Eva Eriksson: ”Det finns hus som ter sig spännande vid första ögonkastet, men snart känns lika förbrukade som fjolårets modejournal. Andra är bara likgiltiga. Och så finns de som oupphörligt stimulerar år efter år – hus vi älskar därför att de konstskickligt förenar det vackra med det praktiska.”

Bra hus kommer ur erfarenhet, inlevelse och konstnärlig fantasi. Kvaliteterna avtecknar sig efter hand, omsorgen i utformningen av detaljer och helhet ger sig tillkänna över tid, det byggda åldras med värdighet”. Med dagens uttryckssätt skulle det heta hållbart byggande.

Hasse blev invald i Konstakademien 1990 och tilldelades Prins Eugenmedaljen 2010.

John-Erik Franzén – In memoriam

Parentation av Olle Granath vid Sammankomsten 30 januari 2023

*30 juni 1942 † 6 oktober 2022

Som tidigare meddelats har konstnären John-E Franzén, efter en längre tids sjukdom, avlidit i sitt åttionde levnadsår. Han sörjs närmast av hustrun Ulrika och tre söner med familjer.

Det var popkonst från USA som gällde i Stockholm när John-E Franzén gick på Konsthögskolan 1961–66. Innan han slutade på skolan hade Moderna Museet visat både ”4 amerikaner” (Jasper Johns, Alfred Leslie, Robert Rauschenberg, Richard Stankiewicz) och samlingsutställningen ”Amerikansk popkonst, 106 former av kärlek och förtvivlan.” John-E var från början med på tåget. Eller – var han verkligen det?

Mot slutet av åren på skolan gjorde han ett storartat och utmanande sensuellt porträtt av en älskad kvinna, en bild långt avlägsen från en estetik som jämställde människor med konsumtionssamhällets föremål och emblem. Han slog sin samtid med häpnad när han, något år senare, målade ”Cadillac Eldorado” i nästan naturlig storlek med en liknande inlevelse i iakttagelsen av de industriella materialens sinnliga kvaliteter.

En kultur som kunde frambringa ett sådant vackert monster med ett uttryck av ett alldeles eget liv utövade en oemotståndlig lockelse. Han tog familjen med sig och emigrerade till Kalifornien. Där låg han på vägarna sittande på sin Harley Davidson och skuggade det beryktade mc-gänget Hells Angels. Med all sannolikhet en inte helt ofarlig verksamhet. Resultatet blev den omvälvande ”Hells Angels of California, United States of America”. Drygt tre och en halv kvadratmeter olja på duk i ett halsbrytande möte mellan holländskt 1600-tal och B-film från Hollywood.

Tillägget United States of America var viktigt. Målningen landade i Galleri Mejan i Konstakademiens hus när avståndstagandet från amerikansk livsstil i största allmänhet och politiken, läs kriget i Vietnam, i synnerhet var på väg att växa till en storm. När under-teknad skulle skriva om utställningen och den första omskakande häpenheten lagt sig damp de kristna mystikernas gudsbegrepp ner i mitt medvetande: Det var varken mer eller mindre än ett ”mysterium tremendum et fascinosum” konstnären ställde sina betraktare inför. I de diskussioner som uppstod under mottagandet av målningen stod John-E på sig: ”Jag känner

mig lika mycket som en Hells Angel som en bonde i Mellansverige”. Det skulle snart bli dags att utforska denna hans andra persona. Han tog farväl av Kalifornien med två vackra målningar av två ”dollargrin” stående, till synes övergivna, i smog på en sunkig bakgård: ”Doug’s place” I och II.

Åter i Sverige installerade han sig på en herrgård i Småland där han visade sig vara en känslig iakttagare av det svenska landskapet. Sin nya roll som lantjunkare sammanfattade han i ”Hallen Fylleskog, ett självporträtt”. Den målningen blickar ett drygt sekel bakåt i tiden om man undantar den modell av en avancerad mc som står vid hans fötter.

Han återvände till Stockholm där Konsthögskolan kallade honom till en professur. I denna nya miljö tog han upp porträttmåleriet: Familj, konstnärsvänner, bankdirektörer och en ungdomlig kungafamilj, ingen gick säker för hans inkännande och skarpa karakteriseringsförmåga.

Nu kunde han också kryssa friskt mellan sina erfarenheter som målare. Landskapen – han lämnade åter Mälardalen denna gång för Skåne – blandades med bilar och motorcyklar. Han tog upp modellmåleriet från skoltiden och blev en passionerad utforskare av människokroppen. I några av de sena självporträtten möts man av en blick som inte upphör att ställa frågor om det som fångar dess uppmärksamhet. Inte förrän den slutgiltigt slocknade.

Nya ledamöter

Invalda vid Sammankomsten 25 april och 28 november 2022

KRISTINA MATOUSCH

Konstnär

Sett över tid har Matousch i sitt arbete varit både konsekvent och kompromisslös. Hon har i alla sina projekt tagit både risker och förmått driva igenom komplexa och stramt hållna performativa verk, som med sina strukturer om och om igen försatt betraktaren i en helt säregen och specifik position. Det är viktigt att nämna hur avgörande hennes metod och noggranna förberedelser gång på gång berett utrymmet för hennes verk att få full verkan tillsammans med publik, kontext och rum.

Kristina Matousch f. 1974. Utbildad vid Kungl. Konsthögskolan 1995–2000. Representerad i bl.a. Moderna Museets och Malmö Konstmuseums samlingar.

NIELS DE BRUIN

Arkitekt

Niels de Bruin har över 20 års erfarenhet som landskapsarkitekt i ett brett spann av olika roller och engagemang. Han arbetar huvudsakligen med det offentliga rummet; torg, parker, promenader – ett ämnesområde som är högst aktuellt i dagens stadsbyggande. Han är intresserad av hur människor använder gator, platser och torg och hur arkitekter kan hjälpa till att göra livsmiljön attraktiv och användbar. De Bruin är aktiv på deltid i undervisningen på arkitektskolan i Lund. Han har erfarenhet som tävlings- och utvecklingsansvarig på White i Malmö samt inom Moviums ledningsgrupp för forskningsanslag.

Niels de Bruin, f. 1976. Arbetar sedan 2022 på Kragh Berglund. Medlem i Sveriges Arkitekter. Utbildad vid Wageningen Univ. Holland, Konstakademien i Köpenhamn och har en Master of Science från SLU Alnarp. Exempel på projekt med komplicerade förutsättningar vad gäller spårtrafik är S:t Johannesplan / Konsthallstorget i Malmö samt Clemenstorget i Lund.

DAVID NEUMAN

Hedersledamot

1987 var David Neuman medgrundare till Magasin 3 Stockholm Konsthall, numera benämnt Magasin III Museum for Contemporary Art. Neuman var chef för institutionen från 1987 till 2017 och är nu dess styrelseordförande. I en tid innan lågprisflyg och digitala medier krympt alla avstånd både fysiskt och mentalt tillgängliggjorde konsthallen ett stort antal internationella konstnärer i Stockholm med utställningar på en institutionell nivå i en klass för sig.

David Neuman har medverkat till att starta den internationella masterutbildningen i Curating Art vid Stockholms universitet samt konsthallen Accelerator ute på Frescati. Ett ytterligare djupt engagemang för David Neuman är som styrelseordförande i Stiftelsen Judiska museet i Stockholm där hans arbete lett till en nyetablering av museet i en historisk miljö i Gamla stan.

David Neuman, f. 1955. Affilierad professor och hedersdoktor vid konstvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet. Styrelseordförande för Stiftelsen Judiska museet i Stockholm och Magasin III Museum for Contemporary Art.

Stenstadens särprägel Alexis Pontvik

MIKAEL
DEN RÖDA

CLAES BRITTON

ROCK

Swedish

Thomas

Millroth

ARTISTS'

BOOKS

FROM A

SWEDISH

POINT

OF VIEW

Det kan vara något som havet lägger upp framför mina fötter

Carin

Publikationer

Utgivna 2022 med stöd ur Sven Ivar och Siri Linds fond samt
Göran Lagervalls Stiftelse genom Konstakademien.

Det kan vara något som havet lägger upp framför mina fötter

Bok av Carin Ellberg i samarbete med formgivaren Sandra Praun i samband
med utställning på Nordiska Akvarellmuseet

Pontus Hultén: den moderna konstens anförande – en biografi

Författare: Claes Britton

Förlag: Albert Bonniers Förlag

Den röda fläcken – essäer om litteratur, konst, litteratur och andra gömställen

Författare: Mikael van Reis

Förlag: Bokförlaget Daidalos

Stenstadens särprägel; Stenstadens Förstörelse

Författare: Alexis Pontvik

Förlag: Pontvik Publishing

Artist' books from a Swedish point of view

Författare: Thomas Millroth

Förlag: Ellerströms Förlag

Akademiens nämnder

AKADEMIENS INRE ARBETE

Presidiet
Förvaltningsnämnd
Plenum
Finanskommitté
Akademiens internrevisorer
Utställningsnämnd
Valberedning
Biblioteksnämnd

STIPENDIENÄMNDER, SÖKBARA STIPENDIER

Konstakademiens stipendier för konststuderande och unga konstnärer
Konstakademiens Arkitektstipendier
Konstakademiens Konstnärstipendier
Hjalmar Wicanders fond

PRISNÄMNDER

Asmund och Lizzie Arles Skulptörpris
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris
Carl Christensen och Maria Lisa Ekmans Pris
Egron Lundgrens pris
Erik Lindbergs fond för främjande av svensk medaljkonst
Göran Lagervalls Pris
Hans och Desy Vikstens Stipendium
Marta Larssons Romstipendium
Paul Hedqvists Belöning
Sergelpriset
Stift. Nisse Zetterbergs Romstipendium
Uno Troilis stipendiefond
Vera och Göran Agnekils Stipendium för yngre konstnärer

STIPENDIENÄMNDER, EJ SÖKBARA STIPENDIER

Inez Leanders nämnd
Ragnar von Holtens minnesfond
Claes Bäckströms minnesfond
Sven Erixons nämnd
Bengt Harald Evers nämnd
Färg och Form
Jan Inghe-Hagströms Minnesfond
Rittners stipendiefond

UNDERSTÖDSFONDER

1829 års understödsfond
Emerik och Gully Stenbergs understödsfond
Bobergiska donationen
Greta Munthe-Sandbergs fond
Olof Gyllings fond
Signe och Ragnar Edlings fond

STIPENDIER OCH PRISER I SAMARBETE MED ANDRA AKADEMIER OCH KUNGL. HOVSTATERNA

Bernadotteprogrammet
Den tänkande handen
Rolf Schockprisen

EXTERNA NÄMNDER

Unmans stipendiefond
Uddenberg-Nordingska stiftelsens stipendienämnd
Rådet till skydd för Stockholms skönhet (Skönhetsrådet)
Nordiska konstförbundets svenska sektion
Svensk-danska kulturfonden
Styrelsen för Stiftelsen Gerlesborgsskolan
Svenska Institutet i Rom
Eva Bonniers stiftelse
Styrelsen för Emma Ricklunds stiftelse
Kajsa och Olle Nymans kulturstiftelse
Stiftelsen C.M. Leric
Göran Lagervalls Stiftelse
The Schock Foundation
Stiftelsen Framtiden

Bild: *Ordförandeklubba*, Otto Strandman, trä och silver.

Klubbhuvudet kröns av en sittande, naken kvinnofigur (Konsten) med palett i v. handen och pensel i den eftersidan sänkta högra handen. På klubbhuvudets sidor akademiens monogram samt emblemer för målning, skulptur och arkitektur. Dessa inläggningar liksom figuren i silver, klubban i övrigt av mörk ek.

Stipendier

CLAES BÄCKSTRÖMS MINNESFOND

Eugene Sundelius von Rosen tilldelades 2022 års stipendium ur Claes Bäckströms minnesfond med motiveringen:
För ett lekfullt konstnärskap där tecknarens hand och öga, men också kropp, röst, rörelse och sfinxartade ord skapar en egenartad värld där människor och ting uppträder i oväntade konstellationer.

RAGNAR VON HOLTENS MINNESFOND

Sofie Proos tilldelades 2022 års stipendium ur Ragnar von Holtens minnesfond med motiveringen:
I sina målningar frammanar Sofie Proos en helt egen värld: hennes är porträtt inspirerade av klassicism och romantik men överskrider nostalgi och pastisch; de bleka porträtten framträder som gengångare på den mänskliga komedins trassliga scen, som det labyrintiska persongalleriet ur den engelska romantiken i hennes djupt originella artist's book "The Comet of 1797".

SVEN ERIXSONS MINNESFOND

Abdullah Muhammad tilldelades 2022 års stipendium ur Sven Erixsons minnesfond med motiveringen:
För ett konstnärskap som brottas med individuella, mellanmänskliga och humanitära frågor. Hans verk vittnar om hur människan allt för ofta förhåller sig till en skoningslös omvärld men påminner oss samtidigt om konstens läkande kraft för så väl individ som samhälle.

KONSTAKADEMIENS KONSTNÄRSSTIPENDIER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Utställningsstipendier		
Julia Sjölin	Gerard Bonniers fond	100 000
Peter Kinny	Gerard Bonniers fond	100 000
Fatima Moallim	Folke Hellström-Linds fond	100 000
Maria Koolen Hellmin	Folke Hellström-Linds fond	100 000
Vistelsestipendier Paris 6 månader		
Rebecca Lindsmyr	Anne-Marie Hökerberg-Hechts A-fond	114 000
Magali Cunico	Anne-Marie Hökerberg-Hechts A-fond	114 000
Vistelsestipendier Paris 2 månader		
Malin Palm	Anne-Marie Hökerberg-Hechts A-fond	38 000
Jacqueline Hoang Nguyen	Anne-Marie Hökerberg-Hechts A-fond	38 000
Hans Eriksson	P.O. Winqvists stipendiefond	36 000
Michael Johansson	Sigrid Lamms minnesfond	33 000
	Anne-Marie Hökerberg-Hechts B-fond	5 000
Eva Jacobson	Anne-Marie Hökerberg-Hechts B-fond	38 000

Vistelsestipendier Grez 2 månader

Hamida Hamida	Anne-Marie Hökerberg-Hechts B-fond	38 000
Malin Bogholt	Elisabeth Norlunds fond	29 000
	Axel och Eva Lindmans fond	9 000
Amund Öhrnell	Anne-Marie Hökerberg-Hechts A-fond	24 000
	Thorvald Alefs fond	14 000

Resestipendier

Roger Hansson	Emil Bergs resestipendium	62 000
Kibandu Pello-Esso	Emil Bergs resestipendium	62 000
Torsten Hylander	Emil Bergs resestipendium	62 000
Erika Dahln	Emil Bergs resestipendium	62 000
Göran Hägg	Emil Bergs resestipendium	62 000
Yvonne Jeppsson	Emil Bergs resestipendium	62 000

KONSTAKADEMIENS KONSTNÄRSSTIPENDIER forts.

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Övriga stipendier		
Emma Hjelm	Simone de Dardels fond	18 000
	Ulrika Rosencrantz stipendiefond	18 000
Jan Albert Carlsson	Maria och Axel Hemmars stipendiefond	30 000
Åsa Ljung	Oscar och Julie Hullgrens fond	45 000
Britta Kjellgren Jäger	Oscar och Julie Hullgrens fond	22 500
Laura Fahlsten	Oscar och Julie Hullgrens fond	22 500
Patrick Nilsson	C.L. Kinmansons fond	36 000
Tom Cullberg	William Nordings fond	40 000
Timothy Crisp	Otte skölds fond	25 000
	Werner Åkermans fond	13 000
Inez Jönsson	Ida Strömers fond	41 000
Désirée Burenstrand Schyman	Ida Strömers fond	41 000

HJALMAR WICANDERS FOND

Id: 1921

Brf Åkeslund N1	"Evolution" – restaurering av monumental väggrelief	36 000
Kungl. Konstakdemien	Konservering av gipser	100 000
Stiftelsen Vandalorum	Piet Oudolf: Monumental trädgårdskonst	690 000
Stiftelsen Vandalorum	Skulptur Nina Canell, utökat stöd till ansökan från 2020	110 000

KONSTAKADEMIENS STIPENDIER FÖR KONSTSTUDERANDE OCH UNGA KONSTNÄRER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Breogán Torres Gutiérrez	Johan Anderssons donation	30 000
Simon Wadsted Segerblom	Knut och Thérèse Anderssons donation	26 000
Katarina Sylvan Henriksson	Otto Bjernruds minne	33 000
Elinor Silow	Boberghska donationen (Aa)	29 000
Ellen Eurenus	Boberghska donationen (Aa)	29 000
Lisa Lundgren	Boberghska donationen (B)	12 000
	H. och I. Holcks fond	10 000
Jesper O T Andersson	Gustaf Cederströms minne	33 000
Afrang Nordlöf Malekian	E.J. och A. Ekelins fond	12 000
	E Johansson-Thors stipendiefond	13 000
Joline Uvman	Sigrid Fridmans fond	39 000
Tora Schultz	Sigrid Fridmans fond	39 000
Mary Furniss	Harald Sallbergs fond	12 000
	Gustaf Söderbergs fond	10 000
Django Giambano	Seth Linnés fond	30 000
Elina Birkehag	Seth Linnés fond	30 000
Elsa Leo	Seth Linnés fond	30 000
Ester Eriksson	Seth Linnés fond	30 000
Astrid Eriksson	O. och E. Majdanjuks minnesfond	33 000
Edith Sihlberg	Præses Johan Nordenfalks minnesfond	40 000
Mathias Höglund	G Ribbings fond	7 000
	Gustaf Rydbergs fond	12 000
Gurli Kreber	Axel Th. Sandbergs donation för akvarellmålning	30 000
Christine Dahl Helweg-Larsen	R. och H. Svenssons donationsfond	48 000
Karon Nilzén	R. och H. Svenssons donationsfond	48 000
Erik Udden	R. och H. Svenssons donationsfond	48 000
Emil Matsson	R. och H. Svenssons donationsfond	48 000
Eugene von Rosen	Weberska fonden	28 000
Christofer Degrér	Weberska fonden	28 000
Jesper Thour	Akademiens särskilda understödsfond	23 500
Peter Stridsberg	Akademiens särskilda understödsfond	23 500
Martha Kristensen	Akademiens särskilda understödsfond	23 500
Emma Sandström	Akademiens särskilda understödsfond	23 500
Victor Leo Alamira Lizana	Akademiens särskilda understödsfond	23 500
Kristin Johannesson	Eva och Hugo Bergmans fond	30 000
Oscar Furunes	Eva och Hugo Bergmans fond	30 000
Daniele Di Girolamo	Eva och Hugo Bergmans fond	30 000
Carin Castegren	Eva och Hugo Bergmans fond	30 000
Sofia Heinonen	Eva och Hugo Bergmans fond	30 000

KONSTAKADEMIENS STIPENDIER FÖR KONSTSTUDERANDE OCH UNGA KONSTNÄRER forts.

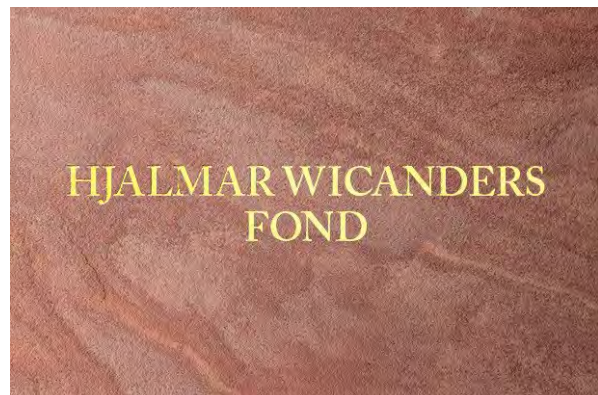
Stipendiat	Fond	Belopp kr
Rebecca Jansson	von Beskowska fonden	13 000
	Monica de Meyers fond	16 000
Amund Öhrnell	Molly och Ragnar Rudemars fond	33 000
Nisse Bergman	Molly och Ragnar Rudemars fond	33 000
Erik Johansson	Molly och Ragnar Rudemars fond	33 000
Julia Sjölin	Molly och Ragnar Rudemars fond	33 000
Madeleine Hertz	Molly och Ragnar Rudemars fond	33 000
Lukas Essender	Molly och Ragnar Rudemars fond	33 000
Judit Weegar	Greta Munthe-Sandbergs konstnärsfond	34 000
Heidi Edström	Greta Munthe-Sandbergs konstnärsfond	34 000
Niklas Delin	Carl Larssons stipendiefond	36 000

KONSTAKADEMIENS ARKITEKTSTIPENDIER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Ella Scheer	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	12 500
Signe Widerberg	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	12 500
Julia Eriksson Lagerqvist	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	24 000
Malin Valuskova Najib	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	24 000
Ella Davidsson	Anders Mortners arkitektfond	33 000
Astrid Matell	Anders Mortners arkitektfond	30 000
Miranda Raeder	Anders Mortners arkitektfond	30 000
Vincent Dumay	Anders Mortners arkitektfond	30 000
Anna Wigow	Anders Mortners arkitektfond	30 000
Emily Aquilina	Anders Mortners arkitektfond	30 000
Samuel Michaelsson	Anders Mortners arkitektfond	33 000
Aron Fideland	Anders Mortners arkitektfond	30 000
Emmy Mollgren	Anders Mortners arkitektfond	30 000
Cy Siesjö	Anders Mortners arkitektfond	30 000

KONSTAKADEMIENS ARKITEKTSTIPENDIER forts.

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Anders Bergström	Ivar och Anders Tengboms fond	34 000
Matilda Schuman	Ivar och Anders Tengboms fond	17 000
Martin Berg	Ivar och Anders Tengboms fond	17 000
Malin Heyman	Ivar och Anders Tengboms fond	34 000
Elle-Kari Mannerfelt	Ivar och Anders Tengboms fond	34 000
Helen Runting	Ivar och Anders Tengboms fond	34 000
Malin Zimm	Ivar och Anders Tengboms fond	34 000

VERKSAMHETEN

Akademiens tjänstemän

Konstakademiens kansli 2022

Isabella Nilsson
Ständig sekreterare
t o m 31 maj 2022

Elisabeth Alsheimer Evenstedt
Ständig sekreterare
fr o m 13 juni 2022

Eva-Lena Bengtsson
Intendent
t o m 31 mars 2022

Helén Engman
Administrativ samordnare

Helen Karlsson
Koordinator

Alan Kurbany
Kaféansvarig

Annsofi Lindberg
Bibliotekarie

Fritz Quasthoff
Vaktmästare

Christina Risberg
Administrativ samordnare
t o m 31 mars 2022

Therese Sheats
Kommunikatör

Björn Strömfeldt
Fotograf

Thomas Wyreson
Tekniker

1778. i den Öfverflyttningen, som den 11 Junij
 1778. i den Öfverflyttningen, som den 11 Junij
 1778. i den Öfverflyttningen, som den 11 Junij

1. Joh: Petter Boye. Don af en Cyttelstund.
2. Joh: Sundbeck. Don af en Ammanstund.
3. P: Wih: Palmrot. Don af en Ammanstund.
4. Joh: Fried: Medeberg. Don af en Ammanstund.
5. Joh: Uhr. Don af en Ammanstund.
6. Peter Uhr. Don af en Ammanstund.
7. Alex: Giöthberg. Don af en Ammanstund.
8. Joh: E: Sundström. Don af en Ammanstund.
9. L. Claud: Sundström. Don af en Ammanstund.
10. Carl: H: Berger. Don af en Ammanstund.
11. Chr: Bratt. Don af en Ammanstund.
12. Lars P: Lindström. Don af en Ammanstund.
13. Abr: Lindström. Don af en Ammanstund.
14. Joh: Frid: Lange. Don af en Ammanstund.
15. P: Wibe. Don af en Ammanstund.

Samlingar, arkiv och forskning

Principer och pragmatism

Konstakademiens elever, lärare och ledamöter under de första 150 åren. Utifrån ny grundforskning har Konstakademiens roll i historien tolkats och uppdaterats.

Forskningsprojektet *Principer och Pragmatism* är avslutat och har bland annat resulterat i en sökbar databas över de 2 095 elever som gick i Konstakademiens förberedande skola, Principskolan, 1778–1795. Fakta kring personer med anknytning till Konstakademien tillhör det mest efterfrågade både från forskare och allmänhet. Förhoppningen är att elevlistorna skall kunna bidra till nya rön inom forskningen om svensk konst på 1700-talet.

Principer och Pragmatism har även aktualiserat ett antal teman som berör undervisning, kvinnornas roll samt inflytandet från makthavare från 1735, då Konstakademien grundades, fram till 1890-talet.

Alla texter finns att läsa i sin helhet på Konstakademiens hemsida.

Projektledare: Eva-Lena Bengtsson, tidigare intendent samlingar och forskning

Huvudansvarig digitalisering: Christina Risberg, tidigare administrativ samordnare.

Detta forskningsprojekt finansierades genom ett bidrag ur Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond. Teknisk utrustning har möjliggjorts genom ett bidrag ur Magnus Bergvalls Stiftelse.

Utställningar

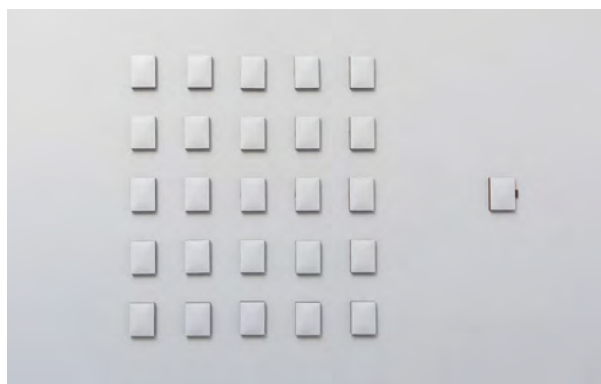
SOPHIE TOTTIE – *AiWHetL*
29 januari – 5 mars

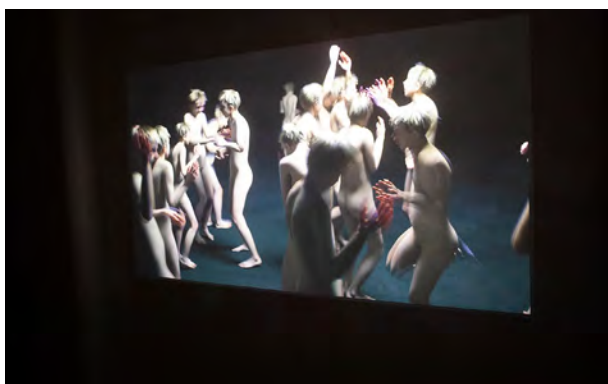
HENRIK EKESIÖÖ – *White men can't jump*
29 januari – 5 mars

MATTS LEIDERSTAM – *Vad gör rutnätet*
29 januari – 5 mars

MATS BERGQUIST – *rest*
19 mars – 30 april

JOANNA LOMBARD – *SPLIT ANIMAL*
19 mars – 30 april

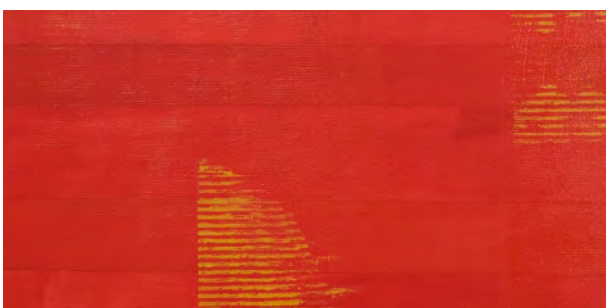
HANNA ZELLEKE COLLIN – *THE PERCEPTUALIST
VIEW OF INTUITION*. 19 mars – 30 april

ENNO HALLEK – PALETTE LANDSCAPES
– SAK edition 26 april – 30 april

KUNGL. KONSTHÖGSKOLANS AVGÅNGSUTSTÄLLNING
– Vargtimmen. 20 maj – 11 juni

PEDER JOSEFFSON – Sammanfogning
27 augusti – 1 oktober

IDA-JOHANNA LUNDQVIST – Spending time with ghosts
27 augusti – 1 oktober

KARIN FROSTENSON – Människor och Möten
27 augusti – 1 oktober

OLOF THIEL – KAPERLAK
27 augusti – 1 oktober

NÄR POSTMODERNISMEN KOM TILL STAN
15 oktober – 19 november

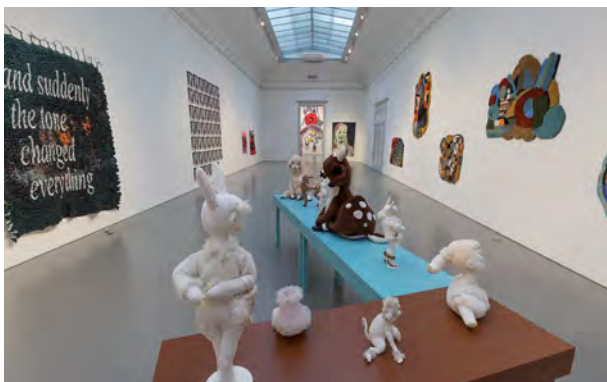
DEBORA ELGEHOLM – Jag fylldes av en obeskrivlig längtan
15 oktober – 19 november

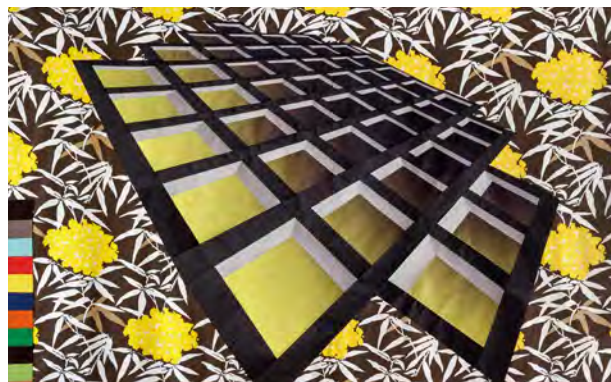
MUNISH WADHIA – *Ösynliga sömmar*
15 oktober – 19 november

SAK – SVERIGES ALLMÄNNA KONSTFÖRENING
Medlems/vinstutställning. 11 november – 18 november

EN KATT BLAND HERMELINER – *Textil konst nu*
26 november – 14 januari

INGER BERGSTRÖM – *Space Floating Through My Eyes*
26 november – 14 januari

GIDEONSSON/LONDRE – *Dom vet inte vad dom gör*
26 november – 14 januari

Program

Det pågår alltid programaktiviteter inom ett brett kulturfält i huset. Konstakademien gör egna programaktiviteter och hyr även ut lokalerna till andra aktörer.

EGNA ARRANGEMANG

Föreläsning x 2: Ornamentikens språk, Svante Tirén

Offentlig visning: Ornamentikens språk med Svante Tirén och Eva-Lena Bengtsson

Filmvisning x 2. Utställande konstnär Olof Thiel visade sina kortfilmer

Konstsamtal mellan konstnärerna Ann Edholm, ledamot och Magdolna Szabó.

Bokpresentation Alexis Pontvik, ledamot

Utställande konstnär Karin Frostensson bjöd på jazzkonsert med elever från Adolf Fredriks musikklasser

Utställningsstipendiat Munish Wadhia bjöd in till två gemensamma publika textläsningar

Bokutförsäljning av Konstakademiens egna böcker och skrifter 17–18/11

Konstnären Juanma Gonzalez bjöd in till att delta i ett spel "Pilgrims on Gotland-playing the games" 22/10. Konstnären deltog i KKH utställning i maj-juni om "artists books"

EXTERNA ARRANGÖRER/FÖRHYRARE

Stockholms arkitektförening, föreläsningar torsdagar hela året

Judisk kultur i Sverige, föreläsningar, boksamtal

Dansmuseet, danskroki, onsdag/månad hela året

Marcel Proustsällskapet, föreläsningar

Piano Visions, pianokonsserter

Föreningen Samtida musik; konsert

Bernadotteprogrammet

Stipendier med syfte att bidra till möten mellan konstarter och tvärvetenskaplig utveckling

Bernadotteprogrammet är ett samarbete mellan Konstakademien, Vitterhetsakademien, Musikaliska Akademien, Svenska Akademien och Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur. Programmet instiftades av de fem akademierna 2016 med anledning av H. M. Konungens 70-årsdag. Syftet är att främja postdoktorala forskare och yngre konstnärliga utövare genom att i organiserad form erbjuda den breda kompetens som de samverkande akademierna besitter.

Konstakademien tilldelar två stipendiat i Bernadotteprogrammet var sitt stipendium om 120 000 kronor ur Axel Hirschs donationsfond, ett års ateljévistelse samt en utställning vid Konstakademien.

2022 års stipendiater mottog diplom vid en ceremoni i Bernadottebiblioteket på Slottet fredagen den 29 april 2022. H.M. Konung Carl XVI Gustaf delade ut diplom till samtliga stipendiater.

Konstakademiens preses Helena Tallius Myhrman presenterar stipendiaterna Aldo Zetterman och Joakim Derlow.

JOAKIM DERLOW

Konstakademien tilldelar Joakim Derlow ett stipendium inom Bernadotteprogrammet

för sitt konstnärliga arbete inom projektet perception och kamouflage. Derlow rör sig fritt inom det konceptuella fältet i ett filosofiskt möte mellan det konstnärliga, det militära och det naturvetenskapliga förhållningssättet. En metodik som avslöjar dolda sidor i våra sätt att hantera det vi kallar "verkligheten". Derlow rör sig ibland inom områden som kan verka absurda och komiska, men som ligger inom det konstnärliga arbetets rika möjligheter till den största frihet. En frihet som kan uppstå i blixtbelysning när det osynliga blir synligt eller det synliga blir osynligt. Ett glidande perspektiv där mirakel kan uppstå.

ALDO ZETTERMAN

Konstakademien tilldelar Aldo Zetterman ett stipendium inom Bernadotteprogrammet

för sitt konstnärliga arbete där genom reproducerande metoder olika intresseområden undersöks. I ett nyfiket förutsättningslöst prövande transformeras fysiska fenomen, mediaflöden, naturalia tillsammans med delar ur det mänskliga tänkandets arkiv och samlingar. Flöden görs till yta, yta transformeras tillbaka, för att uppstå i ny form och återigen begrundas. Prövandet tangerar med en orädd självklarhet många akademiers kunskapsområden och vetenskaper.

Från utställningen utställningen Dis ★ Astro.
© Aldo Zetterman / Bildupphovsrätt 2023.

Den tänkande handen

Den tänkande handen är en årligt återkommande teckningstävling och utställning för unga tecknare verksamma inom konst, arkitektur, tecknade serier, animation, mode, design, illustration, spelutveckling eller andra närliggande områden. Utställningen är ett samarbete mellan Kungl. Akademien för de fria konsterna och Kungl. Hovstaterna och har till syfte att visa hur deltagarna tillämpar teckning både som teknik och genre och vad det fria skapandet inom konstarten kan innebära.

År 2022 inkom tävlingsbidrag från över 250 konstnärer och Konstakademiens urvalskommitté nominerade tio av dessa som fick visa sina verk i en digital utställning på kungligaslotten.se under perioden 23 april till 23 juni 2022.

De tre stipendiaterna erhåller 100 000 kr vardera ur Elisabeth och Gustaf Douglas stipendiefond som instiftades 2016 med anledning av H.M. Konungens 70-årsdag. Fonden förvaltas av Konstakademien. Utställningen arrangeras av Kungl. Hovstaterna.

H.M. Konungen vill genom Den tänkande handen uppmuntra unga konstnärer att utforska teckningskonstens möjligheter och följer därmed en tradition som startades av Kungens farfar Gustaf VI Adolf.

DIGITAL VÄLKOMSTHÄLSNING FRÅN H.M. KONUNGEN 2022-04-23

Kära konstvänner!

Det har blivit något av ett vårtecken att hälsa välkommen till teckningstävlingen Den tänkande handen.

Tävlingen arrangeras i år för sjätte gången. Och det gläder mig mycket, att på det här sättet få möjlighet att uppmärksamma och uppmuntra unga personer i början av sina konstnärskarriärer.

Min farfar, kung Gustaf VI Adolf, var genuint konstintresserad. Bland annat stödde han, under många år, Nationalmuseums teckningstävling "Unga tecknare". Den tävlingen har varit en viktig inspirationskälla för Den tänkande handen.

Under några år nu har de tio nominerade konstnärernas verk visats digitalt. Det fortsätter vi med i år. På det sättet hoppas jag att fler, runtom i vårt land, ska få möjlighet att ta del av den här fina utställningen.

Jag önskar dig varmt välkommen till Den tänkande handen!

STIPENDIATER 2022

Stipendierna i teckningstävlingen *Den tänkande handen* för 2022 tilldelades Gabriel Gabriel Garble, Kayo Mpoyi och Simon Persson. De tre stipendiaterna belönas vardera med 100 000 kronor ur Elisabeth och Gustaf Douglas stipendiefond instiftad med anledning av H.M. Konungens 70-årsdag.

GABRIEL GABRIEL GARBLE

Med färg, ljus, ljud och ord bjuder Gabriel Gabriel Garble in till ett vara, en tillvaro som är hans egen. Teckningarna får liv och befolkas av betraktarna som görs delaktiga när de rör sig i en värld, ett universum av linjer, utan visum och pass. Vi söker och väljer oss fram till vår egen berättelse som genereras av konstnärens teckningar, ljud och filmer.

SIMON PERSSON

Konstnären Simon Persson som tagit sig an de minsta beståndsdelarna av en bro, i det tyngsta och även i det nästan inte överblickbara. Med teckningens hjälp frammanas en tydlighet som ingen trodde var möjlig, där detaljerna bär med sig helheten på ett oväntat sätt. I betraktandet förändras motivet och med det tanke-innehållet. Bilden är olika varje gång, blir till något annat, och visar gestaltandets magi.

Juryn utgjordes av H.K.H. Prins Carl Philip, Isabella Nilsson, Ständig sekreterare vid Konstakademien, konstnärerna Annette Senneby, Leif Elggren och arkitekt Petra Gipp, ledamöter av Konstakademien.

KAYO MPOYI

Kayo Mpoyi visar en egensinnig bildvärld på ett starkt, poetiskt och berörande sätt. Konstnären tecknar sitt skrivande, och skriver sitt tecknande, i en undersökande verksamhet där två världar existerar parallellt – från en närvarande dåtid till minnet av en framtid. Teckningen är det medium där mötet sker vilket genererar en berättelse som även blir ett arkeologiskt sökande efter ett hemland.

TAL VID PRISCEREMONIN

Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Ständig sekreterare

Eders Majestät, Ers Excellens, Kära Stipendiemottagare,
Ärade Ledamöter och Gäster.

Linjen är som en prick på promenad och att använda den tänkande handen i den kreativa processen ökar och befrämjar bevisligen det skapande som är en livsbetingelse för oss människor.

Den franske konstnären Henri Matisse fick frågan hur man ökar sin kreativa förmåga. Han svarade:

” Teckna alltid.
Teckna allting.
Teckna även om resultatet enbart blir siffran NOLL.”

Frågan med dess svar är kanske en skröna, men vad vi *vet är* att kreativa händer utgör grunden för människans varande och för vår civilisation. Mellan handen och hjärnan sker ett samspel som pågår oavbrutet och som stimuleras av handens rörelser och hjärnans känsel-intryck. Vi *vet att* handen var färdigutvecklad före hjärnan och vi *vet att* de känsliga fingertopparna ger oss en förnimmelse av att faktiskt se föremål i mörka rum. Med stor *sannolikhet* har ett gesternas språk föregått ett talat språk och definitivt det skrivna språket. Evolutionen tycks helt enkelt ha prioriterat handen före hjärnan. Den kreativa och tänkande handen har varit en av flera utgångspunkter för att utveckla civilisationen såsom vi känner den och den kultur som vi bär med oss sedan tidernas begynnelse.

Och varför inte slutligen förmedla ytterligare ett citat: ”Kreativitet kräver mod” – vilket bevisligen är konstnären Henri Matisse egna ord.

Som utan tvekan kan vara föremål för ett annat anförande...

Nu följer stipendieutdelningen som är resultatet av en teckningstävling med drygt 250 deltagare, varifrån 10 sökanden nominerades att visa sina bidrag under en digital utställning tidigare i år. **H. M. Konungens årliga stipendietävling för unga tecknare** har möjliggjorts tack vare ett **generöst och engagerat bidrag från Elisabeth och Gustaf Douglas. Tack!**

Juryn har bestått av H.K.H. Prins Carl Philip, Isabella Nilsson, tidigare Ständig sekreterare vid Konstakademien, Anette Senneby, konstnär och ledamot av Konstakademien, Leif Elggren, konstnär och ledamot av Konstakademien, Petra Gipp, arkitekt och ledamot av Konstakademien.

Och detta är juryns val år 2022

Gabriel Gabriel Garble
Kayo Mpoyi
Simon Persson

Jag föreslår en sammanfattande applåd för årets tre stipendiater efter avslutad diplomtudelning.

Rolf Schockprisen 2022

Rolf Schock (1933–1986) var en färgstark person som under sitt liv intresserade sig för såväl logik och filosofi som bildkonst och musik. Vid sin död testamenterade han sin förmögenhet till den stiftelse som bär hans namn, *The Rolf Schock Foundation*. Pristagarna väljs av Konstakademien, Vetenskapsakademien och Musikaliska Akademien.

De fyra pristagarna år 2022 var arkitekten Rem Koolhaas, pianisten Víkingur Ólafsson, filosofen David Kaplan och matematikern Jonathan S. Pila. De fyra pristagarna fick dela på två miljoner kronor.

Schockprisen är ovanliga eftersom de belönar personer som är verksamma inom vetenskapen, men även utövare av de visuella konsterna och av musik. Det är fascinerande med människor med den spännvidd och förmåga att se beröringspunkterna mellan till synes så olika områden som Rolf Schock hade. Vi är väldigt stolta över årets pristagare som har föreslagits av de tre akademierna.

Hans Ellegren, Kungl. Vetenskapsakademiens ständige sekreterare och ordförande i The Schock Foundation.

DE VISUELLA KONSTERNA

2022 års Rolf Schockpris i de visuella konsterna tilldelas Rem Koolhaas, arkitekt från Nederländerna

för sitt långa engagemang och unika bredd som teoretiker och debattör av arkitekturens och stadsbyggandets förhållande till, och möjligheter inom, en global politisk kontext. Priset ges särskilt för att det teoretiska kombineras med en praktisk verksamhet som arkitekt, där varje gestaltad byggnad i sig, med hög och särpräglad kvalitet, uttrycker en större stadsbyggnadsmässig, kulturell och politisk idé.

Rem Koolhaas, född 1944, är en nederländsk arkitekt, teoretiker, debattör och provokatör. Som ingen annan har han sedan tidigt 1970-tal varit i arkitekturens och stadsbyggandets centrum och till synes outtröttligt, med verk och texter, kommenterat samtiden. Han började sin bana som journalist och manusförfattare, två inriktningar som påverkat även hans arkitektur där varje projekt, varje byggnad, i sig är ett uttalande om en större stadsbyggnadsmässig kulturell och politisk kontext.

Till hans mest betydande verk räknas Kunsthall Rotterdam 1993 och brett uppskattade Seattle Public Library från 2004 samt hans ofta kritiserade CCTV:s huvudkontor i Peking färdigställt 2012. Han driver sedan 1975 kontoret Office for Metropolitan Architecture (OMA) grundat tillsammans med Madelon Vriesendorp, Elia Zenghelis och Zoe Zenghelis.

Pristagare tillsammans med styrelsen av The Rolf Schock Foundation. Jonathan S. Pila, Rem Koolhaas, Elisabeth Alsheimer Evenstedt, David Kaplan, Fredrik Wetterqvist, Halla Oddný Magnúsdóttir (fru till Víkingur Ólafsson), Hans Ellegren.

TAL TILL SCHOCKPRISTAGAREN

Anders Wilhelmson, ledamot av Konstakademien och Schockkommittén

Your Excellence, Honoured Laureates, Academy members, Ladies and gentlemen. It is a great honor to have been a member of the jury for the 2022 Rolf Schock Prize for the visual arts.

This short introduction can of course in no way give but just a hint of Rem Koolhaas unique d'oeuvre. Rem Koolhaas, Dutch by birth but a global architect, and a professor at Harvard University, has been in the absolute center of contemporary architectural discourse and practice for nearly fifty years. Dubbed “the Le Corbusier of our times”, he shares with the modernist master a commitment to discussing architecture and the world we live in through the media of both text and architecture.

Born in Rotterdam at the end of World War II and partly raised in Jakarta – a childhood which may well be the unconscious foundation for his profoundly global outlook. Starting his career as a scriptwriter and journalist, he soon shifted his focus to architecture, with studies at the Architectural Association in London from 1968 to 1972. A school that, at the time, was at the forefront of criticizing modernist architecture, which was then stalemate. He brought to the school the sense of avant-garde, radical thinking and architecture that had been growing in the European mainland.

Rem Koolhaas' rise to prominence started already at AA as a student, with a provocative project called “The Berlin wall as Architecture”, later developed into his thesis project “Wall: Exodus, or the voluntary Prisoners of Architecture in 1972”. “Exodus”, now owned by MOMA, initiated the theme of an architecture embodying both freedom and constraint, a recurring theme in Rem Koolhaas' work. How can architecture, by acknowledging reality as it is, have the liberty to create new structures and social roles?

However, Rem Koolhaas' definite international breakthrough came with the now iconic book “Delirious New York”, co-produced with Madelon Vriesendorp, Elia Zenghelis and Foe Zenghelis, with whom he earlier

in 1975 had founded OMA (Office for Metropolitan Architecture) – an office that is still alive today and has been described as an “anarchic creative pressure cooker” of which Rem Koolhaas is editor-in-chief. The book, published in 1978, was a surrealist inspired retroactive manifesto for Manhattan, addressing architecture and urban culture in a way nobody had done before.

His first important architectural projects include the competition entry for Parc de la Villette in Paris 1982 (lost to Bernhard Tschumi) and the Kunsthall, a contemporary art museum in Rotterdam, completed ten years later. Since then, Rem Koolhaas and his office OMA have been involved in a range of important buildings around the world. The Seattle Central Library and Casa da Música in Porto, both inaugurated in 2005, are considered his most innovative projects. Cecil Balmond, the famous structural engineer and thinker, a long-time collaborator of Rem Koolhaas, has described his working method as “Stupid but smart”. Not only as a theorist and writer does Rem Koolhaas stir controversies; his engagement in China with the CCTV Headquarters in Beijing has been both criticized and admired.

For all of you who want to learn more about Rem Koolhaas' architecture and thinking, I strongly recommend, despite the uncountable books written about him, to turn to his own books such as “S, M, L, XL”, spanning his work up until 1995, and “Content”, up to 2004. The latter is a groundbreaking version of an architect's monograph produced in close cooperation with Simon Brown and Jon Link at &&& (andandand). “The Projects of the City I: Great Leap Forward” describes the urban development of China since Deng Xiaping's opening up of the economy in 1979 and is the result of the Rem Koolhaas' teaching at Harvard. The title can be read as a typical Rem Koolhaas two-sided irony.

In a reciprocal relationship to OMA, AMO was established in 1998 as an output for Rem Koolhaas' surplus creative energy. As OMA's publishing and research wing, it functions as a sort of think tank enabling Rem Koolhaas to expand beyond architecture. The Guggenheim exhibition “Countryside, The Future”, established in 2020, and the work for UNESCO on world heritage are coordinated by AMO and may indicate a new interest of Rem Koolhaas.

AVSLUTNINGSDORD VID PRISCEREMONIN

Helena Tallius Myhrman, Preses

Your Excellences, Honoured Laureates, Academy members, ladies and gentlemen. With the Royal Swedish Academy of Fine Arts hosting this year's Rolf Schock award ceremony, I would like to give some closing words.

It has been a pleasure for the Royal Academy of Fine Arts to collaborate with the Royal Swedish Academy of Sciences and the Royal Swedish Academy of Music to fulfill the will of donor Rolf Schock.

The importance of doing good for others will continue to exist for posterity, through Rolf Schock's generous donation, a large inherited fortune he left behind.

Next, a few words about the Royal Swedish Academy of Fine Arts and our building. The Academy's house has its origin in a generous donation, that made it possible for the Academy to move to Fredsgatan in 1780, in what was then a smaller house and later expanded to the building we know today.

Not far from the Academy of Fine Arts is the royal palace in Stockholm, where the reason for the formation of the Royal Swedish Academy of Fine Arts can be said to have originated. During the extensive construction of the royal palace, which took place between 1697 and 1754, the superintendent of the castle construction felt the need to increase the professionalism of local artists. As a result, the Royal Drawing Academy was established in 1735. Five years later, newly trained artists were able to participate in the decoration work at the new palace under construction.

Thirty years later, the position of the Royal drawing academy was secured by the Parliament's allocation of funds to pay professors and models, which made deve-

lopment possible. Seven years later, King Gustav the III signed the first statutes for our academy. As a young architect, I clearly remember this year's visual arts prize winner, architect Rem Koolhaas, and how he became world famous early on and led many interesting, style-defining international projects over several decades. There was a clear focus on the connection between contemporary culture and architecture.

Rem Koolhaas has been called modernist, structuralist, deconstructivist and postmodernist. Speaking of post-modernism, we currently have an exhibition in our house titled - *When postmodernism came to town*, and now is Rem Koolhaas in town.

In conclusion, once again, our warmest congratulations to this year's Schock prize winners:

Professor David Kaplan

Rolf Schock Prize in Logic and Philosophy 2022

Professor Jonathan S. Pila

Rolf Schock Prize in Mathematics 2022

Mr. Vikingur Olafsson

Rolf Schock Prize in the Musical Arts 2022

Mr. Rem Koolhaas

Rolf Schock Prize in the Visual Arts 2022

A special thanks to The Schock Foundation's board, jury panel and award presenters Peter Pagine, Per Salberger, Anders Wilhelmson, Susanne Rydén.

Another warm thank you to the award ceremony's musicians, who elevated this year's award ceremony with beautiful and life-giving tones. Lisa Rydberg, violin, Gunnar Idenstam, organ and Johan Ullén, piano.

The award ceremony for the Rolf Schock Prize in 2022 is hereby declared closed.

EN KATT BLAND HERMELINER

Textil konst nu

Klara Berge, Josefin Gävert, Emma Hasselblad,
Gustaf Helsing, Jonathan Josefsson, Sara Kallioinen Lundgren,
Anna Nordström, Liilian Saksi, Emilia Sundqvist

KONSTAKADEMIEN
Konstakademien för de förstärkningen

Katalog nr 2022:7
ISBN: 978-91-88135-44-5

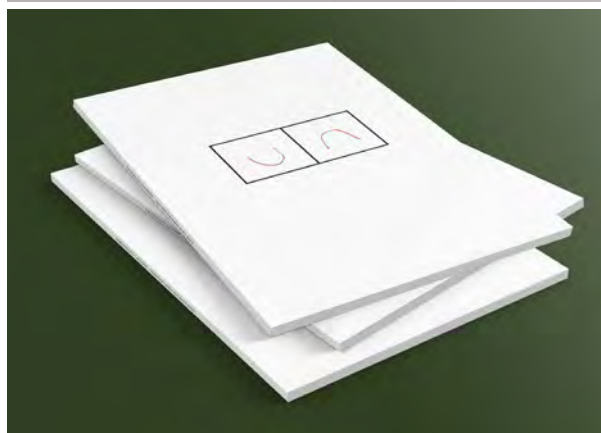
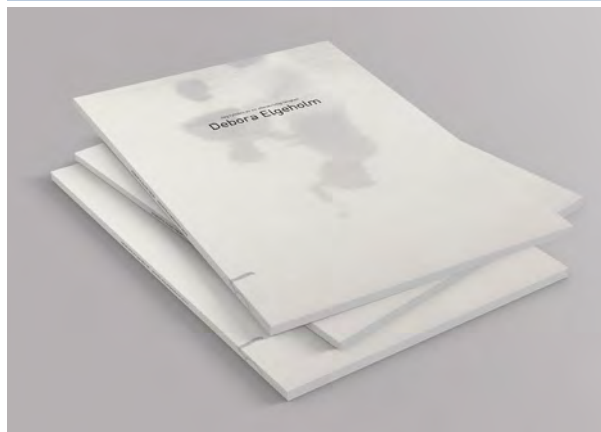
Publikationer verksamhet

UTSTÄLLINGSSTIPENDIATERS KATALOGER

Konstakademien delar årligen ut utställningsstipendier ur Folke Hellström-Linds fond och Gerard Bonniers fond. Stipendiet omfattar en utställning vid Konstakademien, medel för att genomföra utställningen samt en utställningskatalog.

Utställningskataloger utgivna 2022:

Henrik Ekesiöö, Folke Hellström-Linds fond
Joanna Lombard, Gerard Bonniers fond
Munish Wadhia, Gerard Bonniers fond
Debora Elgeholm, Folke Hellström-Linds fond
Gideonsson/Londré, Gerard Bonniers fond

UTSTÄLLNINGSKATALOGER

Under 2022 arrangerade Konstakademien två utställningar i egen regi. Till utställningarna producerades kataloger:

När postmodernismen kom till stan

En katalog med en tidsaxel från 1979–1991 med korta texter om viktiga nedslag i konstvärlden. Katalogen innehöll också en ordlista, sammanställd av Sven-Olov Wallenstein, professor i filosofi vid Södertörns högskola.

En katt bland hermeliner

Ett uppslag per konstnär med en kort konstnärspresentation med bilder. En text ”17 undantag till 9 iakttagelser om textilkonst idag”, författad av Jessica Hemmings, professor i hantverksteori, HDK-Valand, Göteborgs universitet.

1806 ÅRS BIBLIOTEK – KATALOG

Åren 2001 och 2007 kunde det internationellt betydelsefulla konst- och arkitekturbiblioteket i Konstakademien konserveras och inrymmas i det rum som skapats av ledamoten Åke Axelsson tack vara generösa bidrag från Torsten Söderbergs Stiftelse.

Biblioteket rymmer cirka 1200 verk med rariteter som F Colonnas *Hypnerotomachia Poliphili* från 1545, A Dürers anatomilära för konstnärer i den första franska upplagan från 1550, första upplagan av G Piranesis *Le Antichità Romane* från 1776, den första franska upplagan av Palladio från 1650 liksom den rikt illustrerade förstaupplagan av verket Ludwig Gottfried: *Historia Antipodum oder Neue Welt* från 1631.

Samlingen har tidigare varit okänd i musei- och forskarvärlden, men genom att engagera bibliotekarien Olof Kährström, har en vetenskaplig katalogisering kunnat ske. Genom beskrivning av böckerna, inköpskällor och provenienser ges nu en unik möjlighet att låta 1806 års bibliotek spegla ett lärdomshistoriskt sammanhang med konstteoretiska influenser och trender samt det internationella kontaktnät hos de som bidragit till att bygga upp samlingen. Hedersledamot Fredric Bedoire är redaktör och Konstakademiens fotograf Björn Strömfeldt har fotograferat till katalogen som trycktes år 2021 på engelska. Under 2022 har katalogen distribuerats nationellt och internationellt till museer, institutioner, lärosäten och akademier med betydande forskningsbibliotek. Under 2023 påbörjas registreringen av materialet i Libris.

Francesco Piranesi, *Il teatro d'Ercolano*, 1783.

A close-up photograph of a bronze statue of a woman, likely a personification of a virtue or deity, holding a large, ornate golden vase. The vase features several faces, possibly representing the sun and moon, and is topped with a crown. The woman's arms are raised, supporting the base of the vase. The text "HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN" is overlaid in white capital letters across the center of the image.

HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN

Program

Konstakademiens Högtidssammankomst 17 februari 2023

HÄLSNINGSORD

Preses Helena Tallius Myhrman

UTDRAG UR ÅRSBERÄTTELSE

Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt

MUSIK

Overture Allemande ur Dance Party Playlist – Matthew Peterson

Akademikvartetten:

Kristin Uglar – altsaxofon

Linn Persson – barytonsaxofon

Teo Hillberg – tenorsaxofon

Theo Hillborg – sopransaxofon

UTDELNING AV

Konstakademiens priser, belöningar och stipendier H.M. Konungen

MUSIK

Visa efter Torn-Erik – Nils Lindberg

Akademikvartetten

HÖGTIDSTAL

Rita bostäder? Det är väl ingen konst?

Om arkitekturens konfektionsindustri.

Per Svensson, journalist och författare

AVSLUTNING

FRIEDRICH
CARL FRIEDRICH WILHELM
1794-1871

FRIEDRICH
CARL FRIEDRICH WILHELM
1794-1871

Hälsningsord

Preses Helena Tallius Myhrman

*Ers Majestäter, ers Excellenser, ärade pristagare, ärade ledamöter, kära gäster.
Hjärtligt välkomna till Konstakademiens Högtidssammankomst 2023, som härmed
förklaras öppnad.*

Konstakademiens ändamål är kort att tillvarata frågor av vikt inom bild- och byggnadskonst. I aftonens hälsningsord vill jag tala om byggnadskonst utifrån stadsbyggnad.

Stockholm – vår sköna huvudstad, invid vatten med en stor variation i bebyggelse, har sedan staden anlades på 1200-talet en rik byggnadshistoria. Kyrkan, kungamakten, industrialiseringen, utbildningsväsendet och olika förvaltningsorgan med flera, har genom tiderna bidragit med konst, byggnadskonst och hur staden möter vatten.

Den för Stockholm så karaktäristiska, omtalat vackra och omistliga stadssiluett är sprungen ur Stockholms enhetliga byggnadshöjd över marken och en sammanhållen bebyggelseform, där taken bildar en spegling av markens topografi.

Stockholm befinner sig idag i en av historiens kraftigaste tillväxtperioder. År 2040 beräknas 1,3 miljoner människor bo här. Pågående stadsutveckling innebär att staden kommer förändras. Stadsbyggnadsinstrumentet är ett kraftfullt redskap att styra stadsutveckling med för en hållbar riktning, en god livsmiljö och en arkitektur som lyfter. Om allt sköts väl!

Något pågår i staden kring höga hus, rent fysiskt i byggande och i utdragna planskeden. Det rör riktigt höga hus, eller skyskrapor, som byggnader över 100 meters höjd kan benämnas. Det är höga hus som byggs eller planeras resa sig högt över stadens befintliga bebyggelse. Hus som kommer synas vida omkring. Där de högst belägna våningsplanen ges fantastiska utsikter, ut mot det fria luftrummet.

I dagspress syns reportage om höga hus, vilka väcker frågor. Som exemplet centrala Telefonplans olika förslag, med först en skyhögt skyskrapa, sedan två och senast ett kluster om sju skyskrapor, alla tycks främmande för platsen. I ord är det mestadels mät- och beräkningsbara faktorer som beskrivs, som högsta byggnaden, totalhöjd, antal våningsplan och våningsyta.

Omätbara, erfarenhetsmässiga omdömeskunskaper eller andra insikter knutna till hur aktuell föreslagen byggelse förhåller sig till omgivningen eller vad den gör för platsen/staden, lyser med sin frånvaro.

Om det fortsätter att byggas skyskrapor tar de succesivt över den stad vi känner som Stockholm. En oåterkallelig förändring. Är det en önskvärd utveckling? Någon vägledning

tycks inte finnas i stadens nya byggnadsordning eller arkitekturpolicy. Stockholms stad hänvisar till att delar av staden ligger under riksintresse för kulturmiljövård, vilket innebär skydd, som bevakas av bland annat staten genom länsstyrelserna. Politisk oenighet kring att bygga höga hus, hur och var, gör att den framtida utvecklingen är osäker. Från fastighetsbranschen finns, inte oväntat, ett tydligt intresse att bygga riktigt höga hus.

Med riktigt höga hus följer flera utmaningar kopplade till höjd. Att bygga på höjden är komplicerat och fördyrande. Det gäller både vid uppförande och framtida renoveringar.

Andra utmaningar är de höga husens påverkan på omkringliggande bebyggelse och utemiljöer. Särskilt problematiskt är de mycket långa slagskuggor som höga hus sveper över omgivningens bebyggelse och gator, då solen vintertid står mycket lågt i Sverige. Till skillnad från exempelvis New York där det inte är samma problem.

Till det kan läggas vindpåverkan som är kraftfull vid höga hus och skapar turbulens utmed gatorna. Vilket medför en otrevlig miljö att vistas eller att röra sig i. Blåst till följd av höga byggnader är mycket svårt att åtgärda i efterhand. I takt med att de höga husen ökat i höjd och storlek har de problemen ökat.

Bottenvåningen kan sägas vara det viktigaste våningsplanet, eftersom det är där människor rör sig, ses, möts, upplever varandra, eller bara blickar in i trapphus eller butiker.

Tillräckligt antal soltimmar i marknivå är därför av avgörande betydelse för ett attraktivt kvarter och boende. Vilket påverkas av hushöjder och hur tätt husen står.

Stadsbyggandets viktigaste och kanske svåraste uppgift är att väva samman den befintliga bebyggelsen med det nya som planeras för att möta framtidens behov. Höga hus är möjligt i viss utsträckning, utifrån väl grundad kunskap om staden och dess stadsbyggnadsmässiga förutsättningar. Där en mänsklig skala, finmaskighet i stadsstrukturen, väl avvägda kvartersstorlekar och byggnadshöjder bidrar till en attraktiv, varierad och levande stad.

Avslutningsvis är det helt avgörande för framtiden hur Stockholms stad hanterar höghusfrågan och att den inte släpps, med risk att släcka ned vår vackra huvudstad och dess märkvärdiga stadssiluett. Stadens skönhet kan inte tas för given.

Tack för ordet!

Preses Helena Tallius Myhrman

Utdrag ur årsberättelse

Ständig sekreterare, Elisabeth Alsheimer Evenstedt

*Eders Majestäter, Eders Excellenser, Ärade Pristagare,
Kära Ledamöter och Gäster*

Här följer ett utdrag ur Kungl. Akademien för de fria konsternas Årsberättelse för 2022; Akademiens *tvåhundraåttioåttonde* verksamhetsår.

Konstakademien har enligt dess stadga som uppgift och mål att citat ”främja utvecklingen av målar-, bildhuggar- och byggnadskonst samt andra till bildkonsten hörande konstarter” slut citat. Akademien skall värda sina samlingar av konst och arkivalier samt göra dem tillgängliga för forskning och studier, anordna utställningar med programverksamhet samt främja nationella och internationella kontakter.

Att värda och utveckla kunskap inom dessa kärnområden samt främja utbildning och utveckling inom bild- och byggnadskonsten är Akademiens historiska och framtida fasta grund och kvalitetsbegreppet står i fokus för all verksamhet.

Utan ledamöternas rika kunskap och starka ideella engagemang finns ingen Akademi. Konstakademien har under året förlorat vänner och kollegor och jag ber er minnas:

Konstnären Truls Melin

ledamot sedan 2009 och avliden den 19 januari 2022.

Konstnären Bo Swenson

ledamot sedan 1992 och avliden den 14 maj 2022.

Arkitekten Ulla Antonsson

ledamot sedan 2012 och avliden den 28 juni 2022.

Arkitekten Hans Bäckström

ledamot sedan 1990 och avliden den 6 augusti 2022.

Konstnären John-Erik Franzén

ledamot sedan 1989 och avliden den 6 oktober 2022.

Minnesord över de bortgångna ledamöterna har hållits i anslutning till Akademiens Månadssammankomster.

Under verksamhetsåret 2022 har tre nya ledamöter välkomnats. Under våren utökades ledamotskretsen genom inval av konstnären Kristina Matousch och arkitekten Niels de Bruin och under hösten valdes museichefen David Neuman som ny hedersledamot.

För närvarande består Konstakademien av 122 nationella ledamöter och 23 internationella hedersledamöter. Under hösten 2022 publicerades en helt ny hemsida för enbart ledamöter efter en längre tids förberedelse i kansliet och under ledning av kommunikatören Therese Sheats. Hemsidan är ett hjälpmedel och samlar all den kunskap och information som behövs i ledamöternas arbete.

Jag vill gärna passa på att framföra ett särskilt och varmt tack till alla Er ledamöter för den klokskap och omtanke ni visar Konstakademien.

Akademiens uppdrag och verksamhet utgår från generösa gåvor. Glada givare säkrar genom 100-talet fonder och stiftelser Akademiens möjlighet att stödja konstnärer och arkitekter genom olika stipendier, priser och belöningar. Under året kunde över 7 miljoner kronor göra skillnad för många mottagare och därigenom säkra viktig arbetsro och möjligheter.

Konstakademiens största enskilda tillgång är målaren Rembrandt van Rijn:s mästerverk *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis* som f n är deponerad i Nationalmuseum. Detta är en tillgång som svårligen ger avkastning i ekonomiska termer mätt, men som är till stor glädje i betraktarens blick och som utan tvekan tillhör de mest uppmärksammade kulturskatter som Sverige är och ska vara stolt över att värda.

Under verksamhetsåret 2022 visades 16 olika utställningar, där varje period omfattar fem veckors visningstid och samtliga dessa många utställningar har fri entré. Om jag ska nämna två succéer under året blir det "När postmodernismen kom till stan" och den textila utställningen "En katt bland hermeliner" som båda lockade en stor publik. Liksom tidigare år kunde Akademien också glädjas åt att Konsthögskolans examensutställning presenterades i våra lokaler under maj och juni.

De fyra årliga utställningsstipendierna skapar en generös plattform för stipendiaterna och med bidrag ur Gerard Bonniers fond och Folke Hellström | Linds stiftelse erhålls både ekonomiskt stöd och möjlighet för stipendiaterna att presentera sina respektive konstnärskap tillsammans med en utställningskatalog.

Under året som gått kunde 1806 års bibliotek publicera en omfattande inbunden bok. Detta helt avgränsade bibliotek innehåller 1200 tryckta böcker, gravyrverk och handskrifter som nu finns tillgängliga och sökbara också för internationell forskning. Bibliotekarien Olof Kährströms fleråriga arbete, som möjliggjorts med stöd av Torsten Söderbergs stiftelse, är grunden för katalogen som getts ut med hedersledamoten Fredric Bedoire som redaktör.

Syftet med denna mångsidiga, utåtriktade verksamhet är att sprida kunskap om Konstakademiens historia, gärning och uppdrag och på detta sätt bidra till ett rikt och växlande kulturliv. Förra året kunde vi notera att ovanligt många besökare fann sin väg till Fredsgatan 12 under den publika öppettiden tisdag – lördag kl. 11 – 16 och det egna kaféet tog varje dag emot ett hundratal gäster.

Akademien har under året genomfört planerade föreläsningsserier, seminarier, utställningar samt musik- och litteraturprogram i samverkan med ett stort antal aktörer; Arkitektföreningen i Stockholm, Dansens hus, Judisk kultur, PianoVisions och Proustsällskapet, för att nämna några som återkommer regelbundet, liksom även Föreningen Humanisterna som sedan flera år arrangerar den sekulära högtiden i anslutning till Riksdagens högtidliga öppnande i september månad i denna Hörsal.

Samverkan sker också med Hovförvaltningen genom H.M. Konungens teckningstävling för unga tecknare – Den tänkande handen – som varje år uppmärksammar tre stipendiater som får motta vardera 100 000 kronor. I juryn för valet av vinnarna ingår Hans Kungliga Höghet Prins Carl Philip och Konstakademien är ztacksam för detta engagemang.

Bernadotteprogrammet, som instiftades i samband med H.M. Konungens bemarkelsedag 2016, sker i ett berikande och trevligt samarbete med systerakademierna Musikaliska Akademien, Vitterhetsakademien, Svenska Akademien och Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur. Stipendieprogrammet har utökats till att omfatta också ett pris som kommer att delas ut varje år från och med 2023.

I oktober månad förra året genomfördes också en ceremoni här i Konstakademiens Hörsal i anslutning till *The Rolf Schock Award*. I samverkan med Vetenskapsakademien och Musikaliska Akademien belönades mottagare inom ämnesfälten arkitektur, filosofi, matematik och musik med 500 000 kronor vardera.

Den drygt 6 000 kvm stora fastigheten, som är Akademiens hem sedan slutet av 1700-talet, är kulturminnesmärkt och husarkitekten Erik Wikerstål garanterar tillsammans med förvaltare och kansli att kvaliteten i nödvändiga förbättringar görs på bästa sätt. Under 2022 påbörjades en större ombyggnad för att skapa ett säkert och sammanfattande helt nytt arkiv för dokument och handlingar.

Som Administrativ samordnare vid Konstakademiens kansli anställdes i början av det gångna året Helén Engman medan Eva-Lena Bengtsson – som arbetat som Konstakademiens Intendent för samlingar och forskning sedan år 1993 – lämnade sin tjänst liksom också medarbetaren Christina Risberg. Ständig sekreterare Isabella Nilssons 5-åriga förordnande avslutades den 31 maj och jag gavs förtroendet att för en tid ta över rollen som ansvarig.

Kollegorna vid kansliet arbetar dagligen med att förvalta och driva verksamheten och är värda ett särskilt omnäm-

nande med stor erkänsla för engagemang och stöd i vardagen.

Vi lever i en orolig tid och morgondagen – såsom vi känner den – synes inte helt given. Med sina tvåhundra-åttioåttio år kan Akademien kanske tillåta sig att ha en annorlunda syn än den som framkommer i det mass-mediala bruset. Genom att noggrant förvalta givmilda donatorers gåvor och genom med en obruten tro på fria andars förmåga att kunna göra skillnad även i svåra tider, vågar vi hoppas på Konstakademien som en tydlig del av Sveriges kulturarv. Från dåtid till nutid och in i denna ovissa framtid.

Den samlade kunskapen som finns i rika arkivmaterial och konstsamlingar, som tydliggörs i dokument, arbeten och beslut samt i olika kompetenser som ledamöterna bidrar med inom konst, arkitektur och kulturfrågor liksom de anställdas yrkeskunskap *är* den stora och

mångfacetterade rikedom som sammantagen *är* Konstakademien.

Kungl. Akademien för de fria konsterna är den äldsta av Sveriges kungliga akademier och har verkat oberoende sedan år 1735. Den 17 februari 1768 – exakt på dagen för 255 år sedan – fick Akademien sitt allra första skriftliga protokoll, vilket nu med glädje firas genom att ge plats för musiken!

Direkt därefter följer utdelningen av Konstakademiens priser, belöningar och stipendier ur Hans Majestät Konungens hand. Programpunkten leds av Vice preses Klara Kristalova.

Som ständig sekreterare tackar jag för Er uppmärksamhet.

Ständig sekreterare, Elisabeth Alsheimer Evenstedt

Foto: Therese Sheats

Högtidstal

Per Svensson, journalist och författare

Ers Majestäter, Ers Excellenser, Pristagare, Ledamöter, Gäster.

För en tid sedan bläddrade jag i en bok med reportage och krönikor av den österrikiska författaren Joseph Roth, i dag mest känd för romanen "Radetzkymarschen". På 1920-talet var han också en profilerad tidningsskribent i Berlin. Den krönika från 1929 jag fastnade för hade rubriken "Arkitektur". Jag vill lyfta fram den, inte för att den är originell, utan för att den tvärtom är så typisk.

Roth klagade över att han inte längre kände igen sig i stadsmiljön. För bara några år sedan hade det varit enkelt. Då byggdes allt i fejkade historiska stilarter. Såg man något som liknade ett klassiskt tempel kunde man vara säker på att det var en revyteater. Påminde en byggnad om en kyrka så var det en järnvägsstation.

Men nu kunde man inte skilja ett konditori från en operationssal och bostäderna var stora akvarier där alla ägnade sig åt "svensk gymnastik".

Husen var bättre förr. Det är en outslitlig refräng. Roth sjunger den ändå i dur, muntert kåserande. Texten ska locka fram det införstådda skrattet. Ja, ja, dom är knepiga, dom där arkitekterna.

I den breda opinionen kan främlingskapet inför nya byggnader i stället ofta manifesta sig i rasande vrede. Ett samtida exempel är nätfenomenet Arkitekturupproret, som med Facebook som huvudsaklig plattform drivit en frenetisk kampanj mot "fula lådor", det vill säga det modernistiska paradigmet som enligt upprorets aktivister fortfarande behärskar byggandet i Sverige.

Tonen i kommentarerna till de bilder som läggs ut på Facebook är hätsk. Arkitekter framstår här som ett slags James Bond-skurkar som av pur ondska outtröttligt

förfular Sverige. Vid sina ritbord smeker de katten med ena handen och ritar lådor med den andra.

Den samtida arkitekturens fiender har gott om meningsfränder från gårdagens samtider. Här ett exempel, en kritisk granskning av svenskarnas förhållande till arkitektur och modernitet: "I hela riket finns måhända icke en enda orörd byggnad från medeltiden, och en främling utan kunskaper skulle kunna anse Sverige för ett nytt land utan historia. Den allmänna storstadsstilen nedtränger med snabbhet till landsorten, bland vars nytimrade paradhus du svårligen skall kunna återfinna en liten småstad från din farmors förlovningsår."

Eftersom Verner von Heidenstams essä med titeln "Om svenskarnas lynne" publicerades i tidskriften Ord & Bild 1896 får man förmoda att den allmänna storstadsstil han med oro såg breda ut sig i tidigare trivsamma småstäder är just den sekelskiftesarkitektur som Arkitekturupproret vurmar för; den historiserande stilarkitekturen. Nyrenässans och nygotik. Grosshandlarvillor och paradväningar med serveringsgångar och jungfrukammare.

Den moderna arkitekturen kan med andra ord ganska snabbt bli befriande omodern. Det blir däremot aldrig irritationen över den moderna arkitekturen.

Man måste ändå medge att det förra sekelskiftet har mycket som talar för sig. Det är något visst med decennier då samhällets mest grundläggande institutioner och funktioner, hur prosaiska de än kunde te sig, inhystes i byggnader som ritats för att likna palats. Jag tänker här inte bara på bostadshus utan också på skolor, kaserner, fängelser, sjukhus och järnvägsstationer. Det var ju den sortens sekelskiftesarkitektur Joseph Roth kände saknad efter: centralstationer som liknade katedraler.

Men vill vi äta semlor varje dag året runt? Vill vi leva i städer där varje byggnad är kalkerad på den andra, där det enda tillåtna alternativet till nyrenässans är nyrenässans och ännu nyare nyrenässans?

Knappast. En av poängerna med konst, och arkitekturen är en konstart, är att uppmärksamma oss på, och bidra till, den oändliga rikedomens på uttryck och intryck i världen. Monotonin är konstens dödgrävare. En arkitektur som ålägger sig själv att upprepa sig själv blir en anti-arkitektur.

För några år sedan gav Fredric Bedoire, hedersledamot av denna akademi, ut tvåbandsverket "Den svenska arkitekturens historia", en valvbro från 1000-talet till vår egen tid. När man bläddrar i de två volymerna slås man just av variationsrikedomens i det kulturarv arkitekter, byggherrar, byggmästare, timmermän, ornamentbildhuggare, murare och målare har lämnat efter sig. Det är samma upplyftande upplevelse som jag genom åren har fått när jag gått, cyklat och joggat genom mitt vuxenlivs hemstad, Malmö. Överallt vittnesbörd om mänsklig lust att skapa nytt, skapa skillnader och variation: Min gamla kvarterskyrka, sexhörningen St Pauli som ska ha fått Oscar II att utbrista: "Har vi godkänt detta? Det får aldrig upprepas"; Helgo Zettervalls skamlöst överarbetade rådhus; Ferdinand Bobergs posthus; den geniala byggmästaren Eric Sigfrid Perssons funkispalats Ribershus; utställningskvarteren från Bo 01, den danske stjärnarkitekten Henning Larsens underbara tillbyggnad till stadsbiblioteket; Calatravas vridna torn, Turning Torso.

Skulle man vilja vara utan någon av dessa byggnader? Skulle man ens vilja slippa de störande solitärer som också finns? När man blir äldre börjar man förstå att även dissonansen kan bidra till den urbana symfonin.

Det är ofta just de spektakulära solo-projekten, det udda eller annorlunda, det som avviker från förväntningarna, som skapar debatt kring arkitektur.

Kanske vore det ibland mer befogat att uppröras över den arkitektur man knappt ser eftersom den finns överallt. Haute couture kan verka knasig och ibland också vara just det. Den kan till och med vara "ful".

Men möjligen borde vi ägna lite mer uppmärksamhet åt arkitekturens konfektionsprodukter? Ta alla dessa "handelsplatser" och "logistikcentraler" längs motorvägarna. Där kan vi med skäl tala om "fula lådor".

Något av det jag själv haft svårast för i Malmös stads- miljö är ändå de identiska ansiktslösa bostadslängorna i smutsgult tegel. Enligt den skånska arkitekturhistorikern Tyke Tykesson byggdes nio av tio hus i Malmö i tegel under den för staden mycket expansiva perioden 1955–1965. Av dessa tegelfasader var runt två tredjedelar gula. Det innebär att långt över hälften av alla hus i Malmö från den här tiden är gulteglade.

Bostadsarkitekturen var standardiserad också i ett annat avseende. Stadens starke man Oscar Stenberg, som på 60-talet både var HSB-direktör och ordförande i kommunfullmäktige, ville bara ha "treor och åttor", antingen längor som var så låga, tre våningar, att de inte krävde hiss eller också hus som var så höga, åtta våningar, att hissen blev ekonomiskt försvarbar. Begränsad konfektionskollektion; ett material, två färger, två storlekar.

Det konkretiserar den inneboende spänningen i begreppet "byggnadskonst", spänningen mellan ambitionen att bygga konst och konsten att få hus byggda. Det är en konflikt arkitekter alltid tvingats hantera.

Akademien för de fria konsterna, Konstakademien, växte fram ur den Ritare-Akademi som skapades 1735 för att förse det pågående bygget av Stockholms slott med konstnärlig kompetens. Konstnärskapet var då explicit instrumentellt. Det skulle tjäna ett tydligt syfte, slottets funktion som fysisk representation av kungamakten. Majestät i sten. Denna tjänande roll delade arkitekturen länge med i princip alla andra konstarter, också bildkonsten. Det fanns så gott som alltid en uppdragsgivare, om inte fursten så kyrkan, om inte en storman som återvänt rik från trettioåriga kriget så, och nu är vi framme vid sent 1800-tal, en amerikansk rövarbaron som ville bli förevigad i olja, till exempel av Anders Zorn. Men den konstnärsroll vi ärvt från romantiken och, framför allt, modernismen är en annan. Non serviam, jag tjänar inte, deklarerar Stephen Dedalus, James Joyces alter ego i den

KONGL. AKADEMIEN FÖR DE FRIA K

MÄNING

ARKITEKTUR

självbiografiska romanen "A Portrait of the artist as a young man". Proklamationen har han lånat av den fallna ärkeängeln Lucifer, som i 1600-talspoeten John Miltons epos "Paradise lost" gör uppror mot Gud.

Non serviam. Det är den fria konstens stolta valspråk. Tillämpningen är förstås mer komplicerad. Men det är en diskussion som nog skulle spränga tidsramarna för det här talet. Håller vi oss till byggnadskonsten, arkitekturen, så är det uppenbart att den varken kan, eller kanske ens bör, aspirera på att leva upp till sentensen "Non serviam".

En arkitektur som inte bara nöjer sig med att bli skisser och modeller tvingas så gott som alltid tjäna ändamål formulerade också av andra än arkitekten. Några ska till exempel bo i bostäderna.

När något ska byggas mobiliseras en rad ofta motstridiga maktinstanser. Intressekonflikter blir oundvikliga. Ibland är någon av dessa maktinstanser, dock sällan arkitekten, så överväldigande mäktig att alla andra får vika sig. Ett exempel kan vara operan i Köpenhamn, ritad av Henning Larsen, men finansierad av redaren och donatorn Maersk McKinney-Møller, som såg till att det var han som

behöll sista ordet med motiveringen: "Det är en present, inte ett presentkort".

I de allra flesta fall är byggnadskonst dock förhandlingskonst, en synonym för konsten att kompromissa.

Stephen Dedalus efternamn är en allusion på den grekiska mytologiska gestalten Daidalos. Han var arkitekt och ritade labyrinten i Knossos där kung Minos lät spärra in monstret Minotaurus. Daidalos blev sedan själv inspärrad av sin uppdragsgivare. Till på köpet i sin egen arkitektoniska skapelse (ett straff Arkitektupproret gärna tycks vilja återinföra). Daidalos lyckades fly med hjälp av vingar han tillverkat åt sig själv och sin son Ikaros. Men Ikaros flög för nära solen, vaxet smälte och han störtade i havet.

Man skulle kunna låta Ikaros öde bli en metafor för en arkitektur som driven av hybris vägrar kompromissa med nyttan och insisterar på att vara lika "fri" som den "fria konsten". Men man skulle också låta Ikaros personifiera en arkitektur som, också den driven av hybris, tar på sig uppgiften att tjäna en "stor idé", bygga inte bara nya hus utan ett helt nytt samhälle; ljusare, förnuftigare, sundare,

mer jämlikt än det gamla gistna och rivningsmogna samhället. Det var vad som skedde när funktionalisterna, arkitekterna, på 1930-talet ställde sig i det stora svenska socialmodernistiska projektets tjänst, vilket nog innebar att de under en kort period uppfattade sig själva som dess herrar, som projektledare.

Gunnar Ekelöf ironiserade över dessa ambitioner i dikten "Till de folkhemiska", tryckt i en samling med titeln....just det..."Non serviam".

"Av hänsyn till de estetiska kraven / som också är ändamålsenlighetens / har arkitekterna gjort molnen fyrkantiga."

Typiskt nog var detta den period då bostadsområdet och flerfamiljshuset utgjorde centrum för arkitekternas intresse. Mycket gott kom ut av detta. Samhällets verkliga storbyggmästare, den politiska och ekonomiska makten, lät dock ganska snart storskaligheten och den industriella rationaliteten ta kommandot på arkitekternas bekostnad. Under rekordårens mäktiga sol smälte den modernistiska idealismen som vax. Längs kranbanorna växte de betongföroorter fram som vi i dag brukar klumpa samman under beteckningen "utanförskapsområden".

Kritiken mot miljonprogrammet har i decennier varit så utbredd och så välgrundad att det inte finns anledning att upprepa den här. Men man kan ändå peka på en problematisk sidokonsekvens av det massiva avståndstagandet från 60- och 70-talets stora projekt.

"Make no little plans", sa Daniel Burnham, legendarisk amerikansk 1800-talsarkitekt. Man kan ibland få känslan av att den envisa baksmällan efter miljonprogrammet fått svenska arkitekter att underordna sig det motsatta mottot: "Hys bara mycket små planer". Arkitekturen, och arkitekterna, har länge, med få undantag, varit ganska osynliga och tysta i kultur- och samhällsdebatten. Det kan därför vara skäl att påminna omvärlden om att arkitekter inte bara är en av länkarna i bygg- och stadsbyggnadsprocesserna utan också just konstnärer med konstnärers estetiska och intellektuella ambitioner, bland dem det personliga uttrycket.

Jag vill avslutningsvis peka på två skäl till att detta just nu kan framstå som extra angeläget.

För det första: Det växande inflytandet från politiska krafter som tycks tro att regeln "armlängds avstånd" till kultur och konst innebär att politiska makthavare befinna sig så nära kulturen och konsten att de ska kunna sträcka ut armen för att styra och ställa, rata och rensa bland programpunkter på bibliotek eller utställningar på museer. Denna auktoritära populism utgör ett hot också mot byggnadskonsten. Den begränsade konstnärliga frihet arkitekter har i dag kan krympa än mer. Non serviam blir då det adekvata svaret, också från arkitektkåren.

För det andra: Ekonomismen även i dess privatiserade och individualiserade form. Att bostadsrätten gjorts till svenskens spargris (en funktion den kommer att behålla trots räntehöjningarna) är, tror jag, ett av skälen till att det blivit så svårt att skilja det ena nya bostadsområdet från det andra: hamnläge eller före detta industriområde. Neofunkis med charterstuk. Stora balkonger eller takterrasser. Och alla områden heter något på -stad, möjligen just för att man annars skulle kunna missta dem för att vara något annat.

Det finns uppenbarligen en rädsla, både hos byggherrar och bostadsköpare, för att det originella ska vara svårått och ha sämre andrahandsvärde. Det finns uppenbarligen en marknadsdriven obönhörlig rörelse mot en värld där alla väggar är vita.

I en webbpresentation av ett nytt bostadsområde i den nya stadsdelen Varvsstaden i Malmö ställs dörren ändå på glänt för köpare med smak för det äventyrliga. Kökens grundfärg "grafiskt grå" kan bytas ut mot, jag citerar, "balanserad beige", "varaktig vit" eller, för den som verkligen är wild and crazy, "sober svart".

Alla bostäder kanske inte måste vara konstverk. Men "balanserad beige"? något färgstarkare än så borde de väl ändå kunna få vara.

Tack

Per Svensson, journalist och författare

Priser, belöningar och stipendier

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till Elvire Soyez

för upprättandet av en poetisk motståndsficka i en tid av råhet och förfulning.

*Vi bjuds in till såväl den sinnesutvidgande melankolins skymning – där det frihetliga allvaret
ännu vakar vid avgrunden – som till de ögonblick när vår belägenhet lysas upp av euforins
blixtljus.*

*Elvire Soyez ingår ett kontrakt med den som vill se. Avtalets sigill är präglat i form av ett hjärta.
Den som just skrivit sitt namn viker varsamt dokumentet och lägger det i vänster innerficka ...*

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till Ulla West

*för ett konstnärskap där en dörr öppnas för den som vill träda in i ett vindlande palats fyllt av
tecken för liv.*

*I rum efter rum får vi ta del av förunderliga utsagor och kryptiska artefakter, det mirakulösa i
förtrolig dialog med vardagens lämningar. Allt präglat av en lust till artikulation av det betydelse-
bärande.*

Ulla West ger sin syn på saken, en förnimmelse i vårt gemensamma varande.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till Arne Fredriksson med motiveringen:

*Arne Fredrikssons måleri i akvarell och oljefärg frammanar ljus. Han bygger upp sina kompositio-
ner genom att ställa rikt modulerade färgblock mot varandra, ofta i dova toner som kontrasterar ett
glödande ljus. Det är mycket vackert! Som ett adagio av Bruckner.*

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Inez Leanders Belöning till Leontine Arvidsson med motiveringen:

Leontine Arvidssons verk är en jag-ekvation som förkroppsligar förlust av kontroll, smärta och sorg.

I obändiga tankar och material punkteras sociala konstruktioner som utgår från egna fysiska och psykiska erfarenheter, i ett konstnärskap där måleri, skulptur, text och film står i ständig dialog med varandra. Allt är möjligt när fabeln får skildra en skilsmässa; gestaltad av skator.

Vardagliga betraktelser över den egna tillvaron och en pennas nedkrafade överstrykningar av en dagbokstext, blir till en tredimensionell teckning manifesterad i en skulptur där materialets råa obändighet mot alla odds formats för att gestalta vår flyktiga osäkra existens.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Göran Lagervalls pris till Päivi Ernkvist med motiveringen:

Närhet, taktilitet, materialitet, hantverk, interaktivitet och ett stimulerande, icke auktoritärt genomförande är ord som beskriver Päivi Ernkviks praktik och projektledning. Hon arbetar fördomsfritt och gränsöverskridande med sina konstnärliga åtaganden och visar att projektledning är en konstnärlig praktik i sig.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris till Jonas Nobel med motiveringen:

Med estetisk ironi, skarp humor och filosofisk melankoli skärper Jonas Nobel i sitt mångbottnade konstnärskap vår uppmärksamhet och öppnar för nya, inre och yttre medvetandekollisioner.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris till Roger Andersson med motiveringen:

Roger Anderssons konstnärskap utstrålar djup koncentration och skönhetslängtan. Med sitt raffinerade och detaljrika hantverk återskapar Roger Andersson barndomsvärldens övergivna platser i en oväntad och paradoxal poesi.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Paul Hedqvists Belöning till Julia Bondesson med motiveringen:

Med närvaro och taktilitet har Julia Bondesson i trä huggit och mejslat fram sina väsen. Skulpturer starka i sin figurativa abstraktion, med både fysisk och metafysisk närvaro. Skulpturer som hon emellanåt i samspel interaktiverar. Ett slags egensinnig kroppsdocs-performance, där figurationerna lämnade i vila är sig själva nog.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Carl Christensens och Maria Ekmans Stiftelses pris till Gösta Wessel med motiveringen:

Gösta Wessel har i sitt arbete djupdykt i studier präglade av färg, ljus, geometriska former och mönster. Hans arbete med både måleri och skulptur och hans imponerande stora platsspecifika installationer för arkitektoniska och urbana miljöer genomsyras av ett nyfiket, vetgirigt, undersökande.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Asmund och Lizzie Arles skulptörpris till Ulla Viotti med motiveringen:

Hon skapar magiska platser genom leran och teglet. Till exempel den monumentala landskapsskulpturen "Cimbris" i tegel utanför Simrishamn. Verket utgår från en så kallad ringmur och ligger på platsen där ett av Skånes många tegelbruk har funnits. Hantverket och skalan på den platsen ger en känsla av märklig kultplats, en annan tid och ordning som i en fantasi eller dröm.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Hans och Desy Vikstens Stipendium till Petra Jensen med motiveringen:

Då släktskap i deras konstnärliga gärning kan skönjas. I Jensens verk växer en ny sorts värld fram, eller kanske ett annorlunda sätt att se vår egen, där vi finner svärta, värme och humor, med frågor som berör människans och jordens existens. Fiktionen flätas samman med verkligheten, naturvetenskapen blandas med det fördolda, i verk som framställs med stor känslighet och hantverksmässig precision.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Vera och Göran Agnekils stipendium till Jens Fröberg

för sitt på en gång sakliga och subjektiva måleri.

Genom känsliga kulörskiftningar och lyhörd penselföring ges de till synes enkla kompositionerna en rumslighet som accentueras av temperaturen i en färg, eller koloriten hos en skugga. Målningarnas mödosamma färd från inledning till avslut är ett sökande efter det exakta tillfället att inta den lovade platsen i betraktarens mentala rum.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Vera och Göran Agnekils stipendium till **Sofia Runarsdotter** med motiveringen:

I sin installation "Girls unboxed" har hon återvänt till hemorten Robertsfors för att uppleva och iscensätta det som var viktigt under ungdomsåren: handbollen.

I fotografierna transformerar hon smärtan, det hårda, till grace och skönhet likt barockmålningar. I verket tar hon oss med till tillståndet mellan ung och vuxen, hårt och vackert.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Martha Larssons Romstipendium till **Sofia Heinonen** med motiveringen:

Måleri möter vårt synfält likt en mjuk dimma. Det gåtfulla färgspelet tangerar känslan av ljus som både rör sig framför oss och reflekteras på vår kropp.

Handens åverkan på ytornas topografi vittnar om skapandeprocessens koreografiska ingivelser och bryter samtidigt upp bildens dimensionella begränsningar.

Från platsen framför duken kan vi kontempera naturen och vår plats på jorden, med ett slags förnimmelse av hur tiden omsluter oss genom livet.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Erik Lindbergs fond för främjandet av svensk medaljkonst till mynt och medaljkonstnären – tillika skulptören – **Ernst Nordin** med motiveringen:

Ernst Nordin är en medaljkonstens mästare. Han bringar på ett ypperligt sätt relief och ljus att samverka till storartade uttryck av inlevelse och personlighet inom medaljformatets givna begränsningar.

Med känslighet och fyndighet lyckas han på ett diskret sätt introducera detaljer som ger liv och djup.

I de medaljer som lämnar Ernst Nordins händer stiger levande porträtt fram ur metallens yta, blåsta till liv av kunskap och gediget hantverk.

Porträtten är imponerande många – några bland dem, Inga Tidblad, Greta Garbo, Harry Martinson och Lise Meitner – och Akademiens förste Hedersledamot Kung Carl XVI Gustaf i en upplaga av över 23 millioner exemplar – enkronan som vi alla fysiskt berört.

Sofia Heinonen tar emot diplom ur H.M. Konungens hand.

Ceremonimästare, ledamot Jonas Elding.

Vice preses Klara Kristalova och H.M. Konungen.

ÅRSREDOVISNING

2

KAFÉ →
CAFÉ

← UTSTÄLLNING
EXHIBITIONS

HÖRSAL →
AUDITORIUM

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsnämnden för Kungl. Akademien för de Fria Konsterna avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01 – 2022-12-31.
Akademiens tvåhundraåttioåttonde verksamhetsår.

VERKSAMHETENS ART OCH INRIKTNING

Konstakademien har enligt dess stadga som uppgift och mål att ”främja utvecklingen av målar-, bildhuggar- och byggnadskonst samt andra till bildkonsten hörande konstarter”. Akademien skall vårda sina samlingar av konst och arkivalier samt göra dem tillgängliga för forskning och studier, anordna utställningar med programverksamhet samt främja nationella och internationella kontakter. Konstakademien förvaltar 78 fonder och 29 anknutna stiftelser.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE R UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Under verksamhetsåret 2022 presenterades 16 utställningar – samtliga med fri entre. Liksom tidigare kunde Akademien glädjas åt att Konsthögskolans examensutställning presenterades i lokalerna under maj och juni månader.

Akademien har under året genomfört föreläsningsserier, seminarier, utställningar samt musik- och litteraturprogram i samverkan med ett stort antal aktörer; Arkitektföreningen i Stockholm, Dansens hus, Judisk kultur, Piano Vision, Proustsällskapet, för att nämna några som återkommer regelbundet liksom även Föreningen Humanisterna som sedan flera år arrangerar den sekulära högtiden i anslutning till Riksdagens högtidliga öppnande i september månad i Akademiens Hörsal.

Samverkan sker också med Hovförvaltningen genom H.M. Konungens teckningstävling för unga tecknare – Det tänkande handen – som uppmärksammar 3 stipendiater som får motta vardera 100 000 kr.

Bernadotteprogrammet, som instiftades i samband med H.M. Konungens bemarkelsedag 2016, sker i samarbete med systerakademierna Musikaliska Akademien, Vitterhets-Akademien, Svenska Akademien och Gustav

Adolf-Akademien för svensk folkkultur. Stipendieprogrammet har under året utökats till att omfatta också ett pris som kommer att delas ut varje år fr o m 2023.

I oktober månad genomfördes en ceremoni i Konstakademiens Hörsal i anslutning till The Rolf Schack Award. I samverkan med Vetenskapsakademien och Musikaliska Akademien belönades mottagare inom ämnesfälten arkitektur, filosofi, matematik och musik med 500 000 kr vardera.

Under året kunde 1806-års Bibliotek publicera en omfångsrik inbunden bok. Detta helt avgränsade bibliotek innehåller 1200 tryckta böcker, gravyrverk och handskrifter som nu finns tillgängliga och sökbara också för internationell forskning. Bibliotekarien Olof Kährströms fleråriga arbete, som möjliggjorts med stöd av Torsten Söderbergs stiftelse, är grunden för katalogen som getts ut med heders ledamoten Fredric Bedoire som redaktör.

Syftet med Konstakademiens mångsidiga och utåtriktad verksamhet är att sprida kunskapen om dess historia, gärning och uppdrag samt bidra till ett rikt och växlande kulturliv. Under 2022 registrerades drygt 57 000 besökare under den publika öppettiden tisdag – lördag kl 11–16 och Konstakademiens kafe tog varje dag emot ett hundratal gäster.

Den drygt 6 000 kvm stora fastigheten, som är Akademiens hem sedan slutet av 1700-talet, är kulturminnesmärkt. Under 2022 påbörjades en större ombyggnad för att skapa ett säkert och sammanfattande helt nytt arkiv för dokument och handlingar.

ORGANISATION

Konstakademien förfogar över ett kansli för den allmänna och utåtriktade verksamheten. Som

Administrativ samordnare anställdes i början 2022 Helén Engman medan Eva-Lena Bengtsson – som arbetat som Intendent för samlingar och forskning sedan år 1993 – lämnade sin tjänst liksom också medarbetaren Christina Risberg. Ständig sekreterare Isabella Nilssons 5-åriga förordnande avslutades den 31 maj och som efterträdare utsågs Elisabeth Alsheimer Evenstedt, under åren 2012–2022 anställd som Intendent för fastighet och verksamhet.

Under hösten 2022 publicerades en helt ny hemsida enbart för ledamöterna efter en längre tids förberedelser och under ledning av kommunikator Therese Sheats. Hemsidan är ett hjälpmedel i ledamöternas arbete och samlar all den kunskap och information som behövs inför möten och sammanträden.

Konstakademiens Förvaltningsnämnd har tillsyn över verksamheten och har sammanträtt 11 gånger under verksamhetsåret 2022.

UTVECKLING AV VERKSAMHET, STÄLLNING OCH RESULTAT

Flerårsöversikt (tkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	8 301	8 916	7 765	7 824	7 362
Resultat efter finansiella poster	30 026	34 803	3 513	55 010	-30 107

DISPOSITION AV ÅRETS RESULTAT

Årets resultat, 30 026 493 kronor, har disponerats så att 10 021 191 kronor har överförts till bundet särskilt eget kapital, 12 859 861 kronor har överförts till fritt särskilt eget kapital. Till fritt eget kapital förs ett överskott på 7 145 441 kronor.

Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt tilläggsupplysningar. Alla belopp uttrycks i svenska kronor där ej annat anges.

RESULTATRÄKNING

	Not	2022 01 01 2022 12 31	2021 01 01 2021 12 31
Hysesintäkter		8 301 179	8 915 807
Övriga rörelseintäkter	1	12 314 072	5 870 481
Intäkter		20 615 251	14 786 288
Övriga externa kostnader		-15 009 614	-13 098 310
Personalkostnader	2	-5 747 720	-6 851 577
Avskrivning materiella anläggningstillgångar	6, 7	-1 350 339	-1 214 194
Rörelseresultat		-1 492 422	-6 377 793
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper	3	30 584 042	38 931 343
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		976 313	2 282 333
Räntekostnader och liknande resultatposter		-41 440	-12 206
Resultat efter finansiella poster		30 026 493	34 823 677
Övriga skatter		0	-20 583
ÅRETS RESULTAT	4	30 026 493	34 803 094

BALANSRÄKNING – TILLGÅNGAR

	Not	2022 12 31	2021 12 31
TILLGÅNGAR	5		
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	6	13 586 461	14 343 940
Inventarier	7	110 672	204 100
		13 697 133	14 548 040
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och fondandelar	8	320 439 859	306 808 789
		320 439 859	306 808 789
Summa anläggningstillgångar		334 136 992	321 356 829
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		405 921	632 647
Skattefordran		226 413	226 413
Övriga fordringar		1 534 389	1 500 480
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	2 339 194	82 577
		4 505 917	2 442 117
Kassa och bank		148 246 705	137 544 551
Summa omsättningstillgångar		152 752 622	139 986 668
SUMMA TILLGÅNGAR		486 889 614	461 343 497

BALANSRÄKNING – EGET KAPITAL OCH SKULDER

	Not	2022 12 31	2021 12 31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	10		
Bundet eget kapital		3 958 108	3 958 108
Fritt eget kapital		8 937 504	1 792 064
		12 895 612	5 750 172
Särskilt eget kapital			
Bundet särskilt eget kapital		418 142 547	408 121 355
Fritt särskilt eget kapital		40 814 228	34 942 036
		458 956 775	443 063 391
Summa eget kapital		471 852 387	448 813 563
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 619 877	1 591 349
Övriga kortfristiga skulder		9 549 849	5 749 103
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	3 867 501	5 189 482
		15 037 227	12 529 934
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		486 889 614	461 343 497

NOTER

Redovisningsprinciper

Årssammanställningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2).

Följande värderingsprinciper har tillämpats i årsredovisningen:

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas i resultaträkningen vid den tidpunkt då arbetet hänförligt till transaktionen har utförts.

Intäkterna redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits, eller förväntas komma att erhållas, med avdrag för lämnade rabatter.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna är redovisade till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar enligt plan baserade på en bedömning av tillgångarnas ekonomiska livslängd. Linjär avskrivningsmetod tillämpas för samtliga typer av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	Antal år
Byggnader	20 år
Inventarier	5 år

Värdering av värdepapper

Långfristiga värdepappersinnehav redovisas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning och är kollektivt värderade då syftet med placeringarna är att uppnå riskspridning. I de fall marknadsvärdet understiger bokfört värde görs nedskrivning till det lägre värdet.

Marknadsvärdet av direktinvesterade utländska värdepapper har framräknats med den på utländsk börs noterade kurs och köpkursen per bokslutsdagen på respektive valuta.

Fordringar

Fordringar är redovisade till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Eget kapital och särskilt eget kapital

Eget kapital är uppdelat i bundet och fritt eget kapital från Konstakademiens verksamhet. Särskilt eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital och avser Konstakademiens fondförvaltning. Bundet eget kapital utgörs av ursprungligt donationskapital, senare donerat kapital, ackumulerad kapitalisering och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital.

NOTER

Not 1 Övriga rörelseintäkter

Enligt beslut i Förvaltningsnämnden betalas ett årligt förvaltningsarvode ut från fondförvaltningen med 1,5% på 75% av förvaltad kapital. Detta utgör ett bidrag till Konstakademiens övriga verksamhet.

2022 01 01
2022 12 31

2021 01 01
2021 12 31

• Förvaltningsarvode fondförvaltningen

7 660 518

7 820 359

Statliga medel

2 200 000

2 589 200

Övriga intäkter

2 451 204

-4 539 078

Summa övriga rörelseintäkter

12 311 722

5 870 481

• Syftet är att visa förvaltningsarvodet verksamheten får som tillskott från kapitalförvaltningen, vilket elimineras i sin helhet i årsredovisningen.

Not 2 Personalkostnader

Under räkenskapsåret har personalen bestått av sex heltidsanställda tjänstemän, varav tre män och tre kvinnor, samt fyra deltidsanställda tjänstemän, varav en man och tre kvinnor.

Löner och andra ersättningar

2022 01 01
2022 12 31

2021 01 01
2021 12 31

Ordinarie personal

3 659 275

3 474 599

Korttidsanställd personal och uppdragstagare

1 175 809

1 315 618

Summa löner och andra ersättningar

4 835 084

4 790 217

– varav ersättning till ledande befattningshavare

834 302

904 620

Sociala kostnader

878 982

1 249 882

Övriga personalkostnader

33 654

811 478

Summa personalkostnader

5 747 720

6 851 577

Not 3 Resultat från övriga värdepapper

2022 01 01
2022 12 31

2021 01 01
2021 12 31

Aktieutdelning

21 320 541

16 556 882

Realisationsvinst

26 856 148

24 068 383

Realisationsförlust

-17 592 647

-1 693 922

Nedskrivningar

Återförda nedskrivningar

Summa

30 584 042

38 931 343

NOTER

Not 4 Årets resultat – fördelning på eget kapital respektive särskilt eget kapital

	Eget kapital	Särskilt eget kapital	Totalt
Verksamheten	7 145 440		7 145 440
Fondförvaltningen		22 881 052	22 881 052
Summa	7 145 440	22 881 052	30 026 492

Not 5 Balansräkningen – fördelning på eget kapital respektive särskilt eget kapital

	Eget kapital	Särskilt eget kapital	Eliminering	Totalt
TILLGÅNGAR				
Materiella anläggningstillgångar	13 697 133			13 697 133
Finansiella anläggningstillgångar	0	320 439 859		320 439 859
Kortfristiga fordringar	4 505 917			4 505 917
Fordran på Konstakademiens verksamhet		18 000 000	-18 000 000	
Kassa och bank	21 068 939	127 177 766		148 246 705
Summa tillgångar	39 271 989	465 617 625	-18 000 000	486 889 614
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital	12 895 612	458 956 775		471 852 387
Långfristig skuld till fondförvaltningen	18 000 000		-18 000 000	
Deposition Nationalmuseum	2 000 000			2 000 000
Kortfristiga skulder till fonderna				
Kortfristiga skulder	6 144 113	6 893 114		13 037 227
Summa eget kapital och skulder	39 039 725	465 849 889	-18 000 000	486 889 614

Då fondförvaltningen har tillgänglig likviditet och verksamheten i övrigt har varit i behov av likviditet har ett internlån upptagits för upprustning av fastigheten Uttern. I översikten ovan elimineras därför internlånet både på tillgång- och skuld sidan eftersom transaktionerna sker inom samma legala enhet. Verksamheten har för innevarande räkenskapsår gottgjort fonderna med ränta fastställd av Finanskommitten i enlighet med upprättat avtal samt amorterat på lånet. Målet är att mellanhavandet avvecklas i takt med Finanskommittens rekommendationer

NOTER

Not 6 Byggnader och mark		2022 12 31	2021 12 31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden 1)		29 626 566	29 626 566
Inköp		499 434	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		30 126 000	29 626 566
Ingående ackumulerade avskrivningar		-15 282 627	-14 169 000
Arets avskrivningar enligt plan		-1 256 911	-1 113 627
Utgående ackumulerade avskrivningar		-16 539 538	-15 282 627
Utgående planenligt restvärde		13 586 462	14 343 939
1) Fastigheten Uttern i Stockholms Stad erhöles genom donation 1775. Donationen medger evig nyttjanderätt så länge konstnärlig verksamhet bedrivs i fastigheten. Genom åren har ombyggnader och förbättringar gjorts på fastigheten som upptagits till anskaffningsvärde.			
Not 7 Inventarier		2022 12 31	2021 12 31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden		12 796 155	12 796 155
Inköp			
Försäljningar/utrangeringar			
Korrigeringar			
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		12 796 155	12 796 155
Ingående ackumulerade avskrivningar		-12 592 055	-12 491 487
Arets avskrivningar enligt plan		-93 428	-100 568
Korrigeringar			
Utgående ackumulerade avskrivningar		-12 685 483	-12 592 055
Utgående planenligt restvärde		110 672	204 100
Not 8 Aktier och fondandelar		2022 12 31	2021 12 31
Svenska börsnoterade aktier		250 506 447	271 756 005
Svenska aktiefonder		5 757 220	5 757 220
Utländska börsnoterade aktier		39 344 327	13 842 041
Utländska aktiefonder		14 831 865	15 453 523
Svenska räntefonder		10 000 000	
Nedskrivning värdepapper			
Utgående anskaffningsvärde		320 439 859	306 808 789
Marknadsvärde		363 340 229	410 780 588

NOTER

Not 9	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
				2022 12 31	2021 12 31
		Förutbetalda kostnader		2 339 194	82 577
	Summa			2 339 194	82 577

Not 10	Förändring i eget kapital	Eget kapital		Särskilt eget kapital	
		Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital
	Belopp vid årets ingång	3 958 108	1 792 064	408 121 356	34 942 036
	Beviljade medel				-7 050 668
	Återförda medel				63 000
	I anspråktagande av ack realisationsresultat			-368 799	368 799
	Årets realisationsresultat			9 263 501	-9 263 501
	Årets kapitalisering			1 126 489	-1 126 489
	Årets gåvor/donationer				
	Årets resultat		7 145 440		22 881 052
	Utgående balans	3 958 108	8 937 504	418 142 547	40 814 228

Not 11	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				
				2022 12 31	2021 12 31
		Förskottsbetalda lokalhyror		437 387	658 535
	Upplupen semesterlönekostnad			169 361	1 106 195
	Upplupen lönekostnad			114 038	227 444
	Administrativ ersättning			1 511 901	2 569 539
	Övriga upplupna kostnader			1 634 814	627 769
	Summa			3 867 501	5 189 482

Revisionsberättelse

Till förvaltaren av Kungl. Akademien för de fria konsterna
Org.nr. 262000-1186
Rapport om årsredovisningen

UTTALANDEN

Vi har reviderat årsredogörelse för den gemensamma stiftelseförvaltningen avseende Kungl. Akademien för de fria konsternas anknutna stiftelser, vilket består av balansräkningen per den 31 december 2022 och resultaträkningen 2022, redogörelsen för förändringar i eget kapital samt noterna till de finansiella rapporterna. Enligt vår uppfattning ger de bifogade finansiella rapporterna en i alla väsentliga avseende rättvisande bild av den gemensamma stiftelseförvaltningens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för 2022 enligt bokföringslagen.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten ”Det registrerade revisionsbolagets ansvar” samt ”Den förtroendevalde revisorns ansvar”. Vi är oberoende i förhållande till enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

UPPLYSNINGAR AV SÄRSKILD BETYDELSE

Vi vill fästa uppmärksamheten på att de finansiella rapporterna i den gemensamma stiftelseförvaltningen är upprättade enligt bokföringslagen. De finansiella rapporterna har upprättats för att den gemensamma stiftelseförvaltningen ska uppvisa en samlad bild av stiftelseförvaltningens resultat och ställning för de anknutna stiftelserna. De är kanske därför inte lämpliga för andra syften. Vi har inte modifierat vårt uttalande med anledning av detta.

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Varje enskild stiftelse inom den gemensamma stiftelseförvaltningen har upprättat separata fullständiga

finansiella rapporter för det räkenskapsår som slutade den 31 december 2022 enligt BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag, och vi har lämnat en separat revisors rapport avseende dessa till styrelsen.

FÖRVALTARENS ANSVAR

Det är förvaltaren som har ansvaret för att upprätta finansiella rapporter som ger en rättvisande bild enligt bokföringslagen. Förvaltaren ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta finansiella rapporter som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av de finansiella rapporterna ansvarar förvaltaren för bedömningen av stiftelsernas förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

DET REGISTRERADE REVISIONSBOLAGETS ANSVAR

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisorsrapport som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i de finansiella rapporterna. Som del av en revision enligt ISA använder vi professio-

nellit omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsernas interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i förvaltarens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att förvaltarens använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av de finansiella rapporterna. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsernas förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisors rapporten fästa uppmärksamheten på upplysningarna i de finansiella rapporterna om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om de finansiella rapporterna. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisors rapporten. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en akademi inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i de finansiella rapporterna, däribland upplysningarna, och om de finansiella rapporterna återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi kommunicerar med styrelsen avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt betydelsefulla iakttagelser.

Vi ger också styrelsen uppgifter om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och kommunicerar alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de frågor som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka frågor som hade den största betydelsen i revisionen av de finansiella rapporterna och därför är de särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa frågor i revisors rapport såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, *i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisors rapport på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det skulle rimligen väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

DEN FÖRTROENDEVALDA REVISORERNAS ANSVAR

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de årsredogörelsen har upprättats i enlighet med bokföringslagen och om årsredogörelsen ger en rättvisande bild av stiftelsernas resultat och ställning.

OMSLAGSBILD: COLLAGE/FOTOMONTAGE UR KONSTAKADEMIENS SAMLINGAR:

FRAMSIDA:

Johannes Magnus Ullman, *Tegelbärare*, akvarell, 1900.

Cajsa Holmstrand, *Rörlig grafik*, 2005.

Lorentz August Lindholm, *Musiklektion* (kopia efter original av Gabriel Metsu i Louvren), olja på pannå, 1853.

Erik Wessel Fougstedt, *Stilleben med lergök*, olja på pannå, odaterad.

Johan Niclas Byström, *Porträtt av Louis Masreliez*, medaljong i gips, 1809.

Arvid Fougstedt, *Nordiska konstnärer*, grisaille, odaterad.

BAKSIDA:

Gunnar Mattsson, *Leksands Församlingshem S:t Persgården*, montage av ritningar och foto, 1988.

Diskuskastaren, äldre foto, gips efter original av Myron 450-460 före Kristus.

Pehr Krafft d ä, *Porträtt av hovbildhuggaren Johan Ljung*, olja på duk, 1773.

Arvid Fougstedt, *Man betraktar kvinna som rättar till strumpan*, akvarellerad tuschteckning, odaterad.

Carl Gustaf Plagemann, *Självporträtt i uniform*, akvarellerad teckning, Rom 1849.

Lasse Lindqvist, *Modellskolan i Sergelhuset* (minnen från elevtiden 1947-52), olja på duk.

Master of Fine Arts

KONSTAKADEMIEN
Kungl. Akademien för de fria konsterna

1806 års bibliotek
KATALOGEN
THE ROYAL ACADEMY OF FINE ARTS
STOCKHOLM